

VIESTI

DRUŽTVA INŽINIRA I ARHITEKTA.

U Zagrebu dne 15. ožujka 1892.

Posavačka seljačka kuća na izložbi u Zagrebu 1891.

Piše kr. inž. pristav **Kosta Tomac.** (K tomu jedan naert.)

Na glavnom sastanku sruženih gospodarskih podružnica gornje Posavine naime: Sisačke, Vel. Goričke i Dugoselske zaključeno bijaše, odazvati se pozivu centralnog odbora: da se na jubilarnoj gospodarsko-šumarskoj izložbi u Zagrebu god. 1891. što dostojnije sudjeluje i da se posavski proizvodi u poseban paviljon smjeste.

Odbor, kojemu je ta častna zadaća povjerena bila, da tu ideju oživotvori, razmišljao je dugo o tom: kakov da bude taj posavski paviljon. Tu zadaću nije bilo teško riješiti, jer nas Posavčane obkružuje zaista liepi niz pravopravcatih hrvatskih gradjevnih oblika, koje možeš u svakom selu u velikom broju naći. Ti oblici nikli su u duši i srcu Posavca, koji je znao tekom vremena svoj ukus modificirati i u raznih formah izraziti.

Ako je i posavski seljak u glavnom konservativne naravi, ma ako se on tvrdo drži običajah svojih pradjedova, ma ako mu je teško odreći se starih predsudah, ipak nije tako okorjel, da nebi ono što je bolje, korisnije i liepše uvažio i poprimio.

Imajući dosta prilike s'njime u doticaj dolaziti, veseljem sam opazio, da se je u mnogih stvarih preobrazio, da poprima ono, što mu se boljim i korisnijim označuje. Kao u svemu moramo i u gradjevnoj struci zadovoljstvom zabilježiti napredak posavčana. On postepeno modifikuje formu svoje kuće, ali uvijek po uzorcih i na temelju starih svojih u duši njegovoj usadjenih liepih oblikah. Putujući jednom u službenom poslu u jedno posavsko selo, pozvao me je jedan mladi „palir“ na gradilište, te mi kazaše:

„Gospon, kaj ne, da sam lepo sformiral ovu hižu“? „Jeste moj prijatelju“ odgovorim ja; „Ali su Vam vrata i prozori jako maleni, Vi ste morali višje prozora i vrata načiniti, strop Vam je prenizko izpao, zahod Vam je nespretan, nemate stube na tavan i t. d.“ „Čovjeku je od potrebe, da stanuje u zračnih i većih prostorijah, jer će u ovakovoj kući stanujući, svoje zdravlje dulje i bolje občuvati. — A napokon bi i sgrada mnogo liepša bila, kad bi providjena bila većimi prozori, višjim stropom i t. d.“ — stanem ja njemu tumačiti.

Nečaseći dugo, odgovori mi on „Vem sam štel sve onako napraviti, kako su oni rekli, ali stari gospodar, čija je hiža, nij dal“. Prostdušni taj mladi čovjek, inače veoma vrstan tesar, uvidio je i sam, da posavska hiža nije onako gradjena, kako bi morala biti, i da bi njegova gradnja mnogo liepša izpala, da su ju njegovoj volji i ukusu prepustili.

Iz ovog vidimo, da je mladji naraštaj sklon napredku i boljemu ukusu i da je voljan svoje „hiže“, ako i nehovice, prama propisom i zahtjevom zdravoslovja udesiti.

Ta i rečenica „Na mladjima ostaje svijet“ nije prazna rieč već duboko filozofička u duši naroda nikla istina, kojom on označuje svoj napredak i ufanje u bolju budućnost.

Imao sam mnogo prilike obćiti učiteljima predavajući risanje, oblikoslovje i slične predmete na višjih pučkih školah, i promatrati rad učenikah njihovih. Nu na žalost svoju nisam opaziti mogao, da se je ma i jedan bavio time, da razne i zaista liepe i neobične oblike hrvatske narodne arhitekture obradjuje.

Na šegrtskih školah obradjuje se svakovrstno gradivo, koje će valjda i od koristi biti.

Vidio sam risarije, izradjene po šegrtih po svakovrstnih uzorcih zasjecajući u renaissancu, gotiku, staru grčku i romansku arhitekturu, ali liepe, jednostavne i ukusne naše gradjevne oblike nisam vidio

Od kolike bi goleme koristi bilo po nas, kad bi se na šegrtskih ili obrtnih školah obradjuvao taj predmet, kad bi naši obrtnici znali upotriebiti domaće oblike kod raznog pokućstva, kad bi se našim mladim obrtnikom znalo uliti u dušu i srce one raznolike narodne forme — neću ovdje navadjeti, već ću samo to iztaknuti, da bi se tekom vriemena naš narodni duh u tom pogledu preporodio, i da bi naš obrt za kratko vrieme izrinuo tuđu konkurenciju, koja nas svojim proizvodi poplavljuje.

Narodni duh i ponos daje se raznimi načini i stvari uzdržati i jačati pak bi se i time k tomu nešto doprinieo

Napokon je i do naših arhitektah, da po mogućnosti uvađaju narodne oblike u svoje duševne proizvode.

Ako sam se i malko od svoje zadaće odaljio, držim, da nije bilo u zao čas, već u nadi, da će koja misao uvažena biti, pobudit na rad i pasti na plodno tlo.

* * *

Nakon što mi je odbor povjerio zadaću osnovati naert i rukovoditi gradnju posavačkoga paviljona, bio je na meni red: razmišljati o njegovom vanjskom i nutarnjem obliku. Kako već rekoh probudila se u meni misao, odmah iza toga, da budu posavski proizvodi i divne posavske ručne radnje izložene u kući koja i gledom na vanjski njezin oblik kao i gledom na njezino nutarnje uredjenje posvema odgovara narodnom slogu i da se svijetu u njoj prikaže obiteljski život posavčana u njegovih naj-sitnijih bitnosti.

Ova potonja ideja nije se mogla žalibože onako izvesti i svijetu predočiti, kako je zamišljena bila, jer se moralo u zadnji čas sbog raznih neprilikah i poteškoćah, koje odbor nadvladati nemogaše od nje odustati. Nadalje imala je na jubilarnoj izložbi izložena posavska kuća i didaktičnu zadaću izpuniti naime, da posavskom seljaku predoči njegovu kuću, kako bi ona morala da bude; i da u njemu probudi smisao za bolje i udobnije uredjenje svog stana u kojem on i njegova porodica živi, bez da se odriče omiljelog mu sloga i oblika.

Lice i slogovi zidja izvan temelja obdjelani su tako čisto, da izgleda gradnja, kao da je od klesanacah. Gornji sloj pregrade (bankina) sastoji pako posve od klesanacah, kao što je u nacrtu označeno. Tarac pred pregradom i obzid taraca izveden je također od čisto obdjelanog krupnog kamena poput klesanacah.

Za mort upotrijebljen je portland-cement iz Trifajla.

Zidje od kamena lomljenjaka u fundamentih iznaša 294 m³,

izvan fundamenatah sa obdjelanim licem 254 m³, klesanci 87 m³, tarac 120 m³, kamenoslog iza pregrade 283 m³, a troškovi gradnje 20.828 for.

Upraviteljem gradnje bijaše civilni inžinir Vjekoslav Horáček i poduzetnikom Herman Ehrlich.

Raduje oko pregrade počele su početkom svibnja a dovršene su koncem studena 1891.

Društvene vesti.

Predstavke glede rezolucijah primljenih na izvanrednoj glavnoj skupštini dne 19. rujna 1891.

A. Predstavka glede preustrojenja javne građevne službe upravljena na Njeg. preuzvišenost gospodina bana.

Pod blagotvornim banovanjem Vaše Preuzvišenosti stvorene su u našoj domovini za poboljšanje stanja činovnicah u mnogih strukah obsežne reorganizacije a i budnomu, pronicavomu i praktičnomu duhu Vaše Preuzvišenosti imade se zahvaliti, što je u § 78. zakona od 5. veljače 1886. u načelu izrečena reorganizacija građevne službe.

Preuzvišeni gospodine! Ovu u izgled stavljenju reorganizaciju građevne službe pozdravili su radostno inžiniri i arhitekti, a pošto pako ista dosele nije provedena, to se usudjuje pokorno potpisano predsjedništvo na temelju zaključka dne 19. rujna 1891. u Zagrebu obdržavane glavne skupštine inžinirah i arhitektah Vašoj Preuzvišenosti podneti sljedeću molbu:

I. da blagoizvoli Vaša Preuzvišenost reorganizaciju građevne službe odrediti i oživotvoriti.

II. da Vaša Preuzvišenost kod te reorganizacije blagoizvoli shodan obzir uzeti na sljedeće okolnosti.

a) pogledom na odgovornost građevnih činovnicah u izvršivanju službe kod sastavka građevnih elaboratah i izvedenja različitih radnjah, ter pružanju tehničkih mnijenjah postoje u svih naprednih kulturnih zemaljah posebni vanjski tehnički ili građevni uredi, koji pogledom na zemaljske građevine dobiju neposredne naloge od najviše zemaljske građevne oblasti.

Predstojnikom takovoga vanjskoga građevnog ureda je u kulturnih naprednih zemaljah građevni činovnik u jednakoj kategoriji sa predstojnikom političke ili sudbene oblasti prve molbe.

Slično uredjenje bilo je i u našoj zemlji, kad su postojali mjernički uredi u starom provincijalu, a građevni uredi u bivšoj Krajini.

b) da se status građevnoga osoblja povisi i kod toga obzir uzme, da se broj višjih mjestah pomnoži, naročito pako da se broj inžinirah razmjerno povisi prema statusu inž. pristavah, jer ima slučajevah, da po sadanjem statusu inž. pristav stojeći u X. dnevnom razredu tek za 15 do 20 godinah službovanja postaje inžinierom t. j. dolazi u IX. dnevni razred, akoprem je naobrazbu u visokoj školi svršio i propisane tehničke državne izpite položio.

c) da se pogledom na slabi avancement, ako i bude povišen status gradj. osoblja ustanove doplateci ili kvinkvenija za službovanja u istom svojstvu, kao slične doplatke uživaju profesori i liečnici tim većma, što je naredbom visoke kr. zem. vlade zabranjeno javnim građevnim činovnikom obavljati privatne poslove bez izhodjenja posebne dozvole, dočim profesori i liečnici nisu vezani na takovu dozvolu, a uživaju kvinkvenija.

Za podkriepljenje ovih molbah sledi obrazloženje, pa se Vaša Preuzvišenost opetovano prepokorno umoljava, da blagoizvoli smiernu molbu društva milostivo uslišati.

Vaše preuzvišenosti i t. d.

Spomenuto obrazloženje glasi:

Ad a) Vanjski građevni uredi. U svih kulturnih naprednih zemaljah postoje za odgovornu građevnu službu posebni „vanjski građevni uredi“, kojim je predstojnikom građevni činovnik u jednakoj kategoriji sa predstojnikom političke i sudbene oblasti prve molbe.

Ovi građevni uredi primaju neposredno naloge od najviše zemaljske građevne oblasti, glede građevinah dozvoljenih ili izvesti se imajućih iz zemaljskih sredstvih i fondovah pod zemaljskom upravom, a glede građevinah odredjenih po političkih oblastih prve i druge molbe, pružaju isti građevni uredi svoja

tehnička mnijenja, ili sastavljaju operate i uplivaju kod gradnjah po posebnih propisih. Slično uredjenje bilo je i u našoj zemlji, kad su postojali mjernički uredi u starom provincijalu, a građevni uredi u bivšoj krajini. Ovakova organizacija u građevnoj službi potrebna je iz sljedećih razlogah: Neda se tajiti, da je za osnivanje i izvedenje gradnje odgovoran građevni činovnik, odnosno onaj građevni ured, kojemu je povjeren sastavak operata, i izvedenje gradnje polag po višjoj oblasti odobrenoga građevnoga operata.

Ako bude koja gradnja dozvoljena po najvišjoj oblasti, treba daklem izdati glede izvedenja iste odredbe onomu, koji ima tu gradnju izvesti. Za to netreba daklem tri instancije, kao kod političkih oblastih, pa se građevna služba samo bez potrebe zavlači, ako se odnosne odredbe tekar putem županijah priobće izvadajućemu građevnomu organu.

Sciemo da netreba mnogo dokazah za potrebu „ustrojenja posebnih vanjskih građevnih uredah“.

Za primjer neka služi kraljevina Ugarska u kojoj imaju pojedina ministarstva, glede izvedenja gradnjah i uzdržavanja građevinah posebne građevne organe naime:

Kr. ug. ministarstvo za trgovinu izdaje neposredne odredbe, glede gradnjah i uzdržavanja cestah podredjenim kr. ug. drž. mjerničkim uredom, a glede željeznica ravateljstvu drž. željeznica i t. d.

Kr. ugarsko ministarstvo za poljodjelstvo izdaje neposredno odredbe glede gradnjah i uzdržavanja riekah i kanalah podredjenim kr. ug. drž. riečkim mjerničkim uredom.

A u našoj zemlji vidimo, da se u nekih slučajevih po kr. zemaljskoj vladi postavljaju za izvedenje većih gradnjah građevni upravitelji, koji neposredno od najviše oblasti primaju naloge glede izvedenja gradnjah, s razlogah: što se uvidilo, da se tim uspješno pospieši dopisivanje i odpisivanje, pa tako nevidimo razloge, zašto se nebi i za manje gradnje isti sistem prihvatio odnosno sa vanjskim građevnim činovnikom postupalo kao sa građevnim upravitelji.

Ad b) Povišenje statusa i plaće građevnoga osoblja i pomnoženje mjestah inžinirah i višjih mjestah. Društvu poznato je, da se sada za obavljenje građevne službe, osnivanje i nadzora građevinah povrh namješćenih građevnih činovnicah upotrebe mnogo civilni tehničci, koji su pako u tom žalostnom položaju, da njim nije osigurana služba, a da u starosti neimaju obskrbu.

U ostalom nije po mnienju društva javnoj tehničkoj službi pomoženo uporabom civilnih tehnicah, jer se za nestalno privremeno upotrebljenje nemogu dobiti izvrstnije i sa državnim izpitom usposobljene sile, koje bi mogle stalno namješćenom osoblje zamieniti u svih uredovnih poslovih već stoga, što su ti civilni tehničci većom stranom inostranci neznajući uredovati u uredovnom hrvatskom jeziku.

Troškovi tih civilnih tehnicah koji nisu ni zakletvom vezani na točno izvršenje službe, jesu po našem mnienju i veći, nego ako bi stalni činovnici namješćeni bili.

Izkazana sadanja potreba najmljenja civilnih tehnicah, kao pomoćno osoblje za izvršivanje građevne službe, je već nepobitni dokaz potrebe povišenja statusa građevnih činovnicah, pa ćemo glede toga jošte sljedeće primjetiti.

Znamo, da je i nadzor oko uzdržavanja građevinah znatno se povisio. U posljednjih 15 godinah sagrađeno je naime mnogo novih cestah, mostovah, nasipah, čepovah, ustavah, branah, osiguranja obalah, novih javnih sgradah, a koliko ima novih sagrađenih tvornicah koje upotrebe parne kotlove, koje valja po građevnih organih izpitati.

Ako se k tomu dodaje, da su u novije doba, izvedene gradnje obično umjetnije od prijašnjih gradnjah, da treba stoga češćega i umjetnijega pregledanja, kao što kod željeznih mo

stovah, kod cestah sa podzidi, kod sgradah željeznimi nosilci, i uredbah sa parnom snagom (na primjer u zavodu za umobolne u Stenjevcu) i t. d. pa ako se u obzir uzme, da se za tehnički nadgled pomnoženih gradjevni objekata nije status gradjevnoga osoblja od god. 1876. povisio, to će svaki pravednost zahtijeva povišenja štatusa gradjevni činovnikah lasno uviditi pogledom na tekuće obavljenje uzdržavateljnih posalah kod javni gradjevinah, i vještačkoga uredovnoga nadzora kod privatni sgradah, kao i pogledom na izvedenje novih veći gradnjah. Kod ustanovljenja novoga štatusa imao bi se i obzir uzeti na posebni arhitektonički odjel gradjevnoga odsjeka.

Znanje činovnikah tehničke struke uzpoređuje se sa znanjem činovnikah, od kojih se zahtijeva sveučilištno znanje.

Gradjevni činovnik mora se naime izkazati, da je tehniku svršio i državna dva izpita na tehnici položio, a povrh toga ima jošte položiti državni gradjevni izpit kod kr. zem. vlade.

Hoćemo ovdje iztaknuti, da su na primjer u Franceskoj najvišja mjesta popunjena sa tehnicima, da u Bosnoj predstojnik gradjevnog odjela jednaku plaću ima s inimi odjelni predstojnici zemaljske vlade i t. d.

U našoj domovini pako je sada najvišja plaća ustanovljena za gradjevnoga savjetnika kao predstojnika kr. vladnoga gradjevnoga odsjeka u VI. dnevnom razredu sa 2600 fr., zatim dolaze nadinžiniri i to četiri za čitavu zemlju u VIII. dnevnom razredu od kojih imaju dva po 1800 for. a dva po 1600 for. godišnje plaće.

Status ostalih gradjevni činovnikah kod kr. vladnog gradjevnog odsjeka, županijskih i kotarskih oblastih je sada kao što sledi:

U IX. dnevnom razredu jesu 9 inžinirah sa plaćom od 1200 for. i 14 inžinirah sa plaćom od 1000 for.

U X. dnevnom razredu su 20 inž. pristavah sa plaćom od 800 for. i 11 inž. pristavah sa plaćom od 700 for.

U XI. dnevnom razredu jesu 2 inž. vježbenika sa plaćom od 600 for.

Sveukupno gradjevno osoblje sačinjava daklem 1 mjesto u VI. dnevnom razredu, 4 mjesta u VIII. dnevnom razredu, 23 mjesta u IX. dnevnom razredu, 31 mjesto u X. dnevnom razredu, 2 mjesta u XI. dnevnom razredu. Ukupno 61 mjesto.

Ako se ovo razredjenje u dnevne razrede prisposodi sa dnevnimi razredi činovnikah drugih strukah naročito političke, sudbene, bogostovne i nastavne struke, to se očevidno vidi, da su gradjevni činovnici vrlo zastupljeni.

Ali ne samo da su gradjevni činovnici glede ranžiranja dnevnih razredah zastupljeni činovnikom, s kojimi su po naobrazbi u istoj visini, već su i zastupljeni i onim, koji nisu nikakva višja već samo srednja učilišta svršili.

Tako na primjer ima kod računarskoga ureda kr. zemaljske vlade 57 činovnikah, kojim netreba visoka škola, već samo srednja škola, a kod toga ureda ima 8 mjestah sa višjim dnevničkim razredom, naime ravnatelja, nadsavjetnika i 6 savjetnikah u VIII. dnevnom razredu, dočim kod gradjevni činovnikah, koji su izim srednjih školah visoku školu polazili na broju 61 ima samo jednoga savjetnika u VI. i 4 nadinžinira u VIII. dnevnom razredu.

K tomu dolazi, da su od 61 gradjevni činovnikah po odbitku 1 savjetnika i 4 nadinžinira daklem od 56 gradjevni činovnikah samo 23 u kategoriji inžinirah, 31 u kategoriji inžinirskih pristavah, dva u kategoriji inžinirskih vježbenikah.

Po ovom razmjerju inžinirah i inžinirskih pristavah izpostavlja se, da mogu inžinirski pristavi tekarak nakon 15 do 20 godinah službovanja doći iz X. dnevna razreda u IX. dnevnički razred plaćom od 1000 for. Zaista kod današnjega skupoga života takovo žalostno promaknuće, da je punim pravom gradjevno činovništvo nezadovoljno.

Ove okolnosti jesu i uzrokom što u novije doba malo mladićah iz otmenijih i imućveni obiteljih tomu zvanju pristupe, da su civilni tehnicima pridijeljeni kao pripomoćne sile većom stranom inostranci, odnosno da neima domaće pmladka u gradjevnoj struci, izim onih nekijh štipendistah, koji su se u obće tehničkom zvanju posvetili, jer su kao siromaci primili štipendijum, i po tom obvezani zemlji služiti.

Ovim je obrazložena molba, da se kod reorganizacije gradjevnoga osoblja broj višjih mjestah pomnoži, naročito pako broj inžinirah povisi prema broju inž. pristavah.

Ad e) Glede kvinkvenija. Pošto se i kod povišenoga štatusa gradjevnoga osoblja neimadu inžiniri nadati velikom avanementu, to bi pravedno bilo, da se za gradjevno osoblje ustanove doplatci ili kvinkvenija za službovanje u istom svojstvu,

kao što slične doplatke uživaju profesori i liečnici tim većma, što je naredbom visoke kr. zemaljske vlade gradjevnim činovnikom zabranjeno obavljati privatne poslove bez izhodjenja posebne dozvole, dočim profesori i liečnici nisu vezani na takovu dozvolu, a uživaju kvinkvenija.

U ostalom se ovdje primjećuje, da je gradjevno osoblje sa uredovnim poslom toli obterećeno, da neima ni vremena obavljati veće privatne poslove, dočim liečnikom i profesorom višjih školah dosta vremena preostaje baviti se privatnom praksom odnosno privatnim poslom.

B. Predstavka glede preustrojenja obrtne škole, upravljena na Njeg. preuzvišenost gospodina bana.

Izvanredna glavna skupština društva inžinira i arhitekta u Zagrebu, držana dne 19. rujna o. g. razpravljala je razna pitanja za poboljšanje stanja i ugleda tehnika, ter se je u toj razpravi pretreslo i pitanje o ustrojenju gradjevni obrtnih školah.

Jedan dio rezolucije koju je rečena glavna skupština u tom pogledu prihvatila glasi:

Upravni odbor društva inžinira i arhitekta ovlašćuje se, da podnese visokoj kr. zemalj. vladi obrazloženu predstavku, „da se u svrhu razvoja graditeljske struke i stališa u Hrvatskoj i Slavoniji ustroji gradjevna obrtna škola u Zagrebu i prema potrebi u drugih gradovih.

Udovoljavajuć upravni odbor društva tome zaključku, časti se podjedno u obrazloženju predmeta iztaknuti što sledi:

U gradjevne obrte u širjem smislu spadaju obrti zidara, klesara, tesara, stolara, bravara, ličilara, slikara, pečara, limara i još nekijoh od manje važnosti.

Diele se ti obrti po svojoj naravi u dvie gromade, i to u glavnu gromadu, u koju spada zidarski, klesarski i tesarski obrt i u gromadu, u koju spadaju ostali obrti. Sve ove obrte pozvan je nadstojati i rukovoditi graditelj. U ovom se ima dakle sticati poznavanje svih obrtah, što i obrtni zakon od god. 1884., odnosno provedbena naredba od 22. prosinca 1886. broj 21620. ex 1885. toga zakona u svojih uslovih dosta rigorozno zahtijeva.

Za naobrazbu podmladka u nekijoh od gore naznačenih gradjevni obrtah postoji u Zagrebu zemaljska obrtna škola i to za klesarski, stolarski, bravarski, kovački i tokarski obrt (§ 10. naredbe kr. zemaljske vlade od 9. listopada 1882. br. 10034) a podučava se tamo još u lončarskom obrtu i slikarstvu.

Neupuštajuć se u razglabanje odnosno naukovne osnove sa ove obrte na postojećoj obrtnoj školi, mora se držati, da je podmladku ovih obrtah svakako pružena prilika, da se u ih obrtih naobrazbi koli praktično toli teoretično toliko, da danas sutra može dati zemlji dobrih majstora.

Slabije stojimo u tom pogledu sa zidarskim i tesarskim obrtom, a naročito sa prilikom za naobrazbu graditelja i pomoćnog mu osoblja.

U tom pogledu zaostali smo daleko iza drugih naprednih zemaljah a dapače i iza same Bosne i Hercegovine, gdje je već pred nekijoh godina ustrojena „srednja tehnička škola“.

Od nekada doseljeni graditelji i majstori izumrše, pmladak što no ga graditelji u Zagrebu i drugih gradovih sami naobrazuju, nije dovoljno jak niti brojem, niti vještinom, da preuzme odgovornost prema zakonu, te nam glavna grana gradjevnoga obrta danas leži većim dielom u neukih i nepozvanih rukuh t. j. u rukuh takozvanih poduzetnikah, koji ga smatraju kao trgovačko poduzeće, te ga izerpljuju u sebičnu korist.

Ob ovom imademo dovoljno dokazah u neprilikah, koje vladaju pri izvadjanju gradnjah na ladanju.

Da se ovim neprilikam doskoči, ili bolje rekuć, da se skrajnoj potrebi u tom pogledu udovolji, od neobhodne je potrebe da se u zemlji ustroji za sada bar jedna gradjevna obrtna škola sa takovom naukovnom osnovom, da se u toj školi uzmgne podmladak za zidarski i tesarski, odnosno za ukupni gradjevni obrt tako naobraziti, da bude vrstan za majstora zidara i tesara; dotično da se naukovna osnova te škole tako udesi, da se onaj, koji tu školu bude polazio, uzmgne na njoj pripraviti za izpit, kojega propisuje gore spomenuta provedbena naredba br. 21620. ex 1885. za usposobljenje graditelja.

Potrebna je takova škola tim više, što je danas i graditelj i arhitekta, a i svaki javni tehnički ured u pravoj neprilici, ako treba najmiti pomoćnu silu u sgradarstvenoj struci, koja bi bila vješta hrvatskom jeziku.

Neima dvojbe, da ustroj postojeće obrtne škole nije udešen prema potrebam ovakove naobrazbe podmladka za zgradarstvenu struku. Trebalo bi dakle za to postojeću obrtnu školu u Zagrebu

bud preustrojiti, bud udopuniti sa višim tečajem, bud ustrojiti posebnu „višu“ gradjevnu obrtnu školu, tim većma, što prilike negovore za to, da se već sada ustroji u zemlji politehnička škola.

U potankost naukovne osnove za školu prema gornjoj obrazlozbi upuštati se, držimo da nismo pozvani, ali se usudjujemo ovdje iztknuti, da je ta osnova donjekle a većim dielom i potanko jur ustanovljena u samoj gore spomenutoj naredbi i to onim ustanovami, koje obilježuju predmete, o kojih odnosni kandidati izpita za graditelja imaju dokazati svoje usposobljenje.

Držeć upravni ovaj odbor, da je u gornjem obrazloženju naveo glavne činjenice o potrebi više obrtne škole, mnije, da mu nije potrebno izticati i drugih manjih kod razprave u glavnoj skupštini društva navedenih razlogah, već se uslobodjuje izjaviti, da će društvo putem društvenih izaslanikah rado sudjelovati i kod razpravah, koje bi vis. kr. zemalj. vlada, uvaživ ovu predstavku, povela u ovom pitanju, ako vis. kr. zemalj. vlada udostoji druztvu inžinira i arhitekta k toj razpravi pozvati. Izaslanici društva pridonieti će tom prigodom još i dalji material u prilog stvari i podkriepu ovoga predmeta.

Zaključujuć upravni odbor društva inžinira i arhitekta ovu predstavku moli Preuzvišenost Vašu, da ju blagoizvoli uvažiti i svoju moćnu podporu joj podieliti.

Vaše Preuzvišenosti i t. d.

C. Predstavka glede izvajdanja javnih gradnjah, upravljena na vis. kr. zemaljsku vladu.

Izvanredna glavna skupština društva inžinira i arhitekta držana dne 19. rujna 1891. pretresivala je medju ostalimi pitanji o poboljšanju položaja i ugleda tehnika i pitanje: „u pogledu razvoja graditejske struke, te je u tom pogledu prihvatila sliedeću rezoluciju:

Izvanredna skupština društva inžinira i arhitekta obržavana dne 19. rujna 1891. u Zagrebu ovlašćuje upravni odbor, da podnese visokoj vladi obrazloženu predstavku, da se u svrhu razvoja graditeljske struke i stališa u Hrvatskoj i Slavoniji:

1. Ustroji gradjevna obrtna škola u Zagrebu i prema potrebi u drugih gradovih;

2. Da se strogo i u celosti provadja obrtni zakon i dotična provedbena naredba vis. kr. zemeljske vlade glede dielokruga graditeljah, majstora zidara, tesara i klesara;

3. Da se za izvajdanje javnih sgradah i inih umjetnih gradnjah po mogućnosti uvede način uže konkurencije strukovnjakah“.

Dočim je upravni odbor točku 1. te rezolucije glede ustrojenja gradjevne obrtne škole podnio neposredno Njegovoj Preuzvišenosti gospodinu Banu, čast mu je točke 2. i 3. ove rezolucije podastrieti vis. kr. zemaljskoj vladi na blagovoljno uvaženje te tom prigodom predmet obrazložiti kako sliedi:

Ad 2. Zak. član. XVII. god. 1884. ustanovljuje u § 10. grane obrta, kojih je nastupljenje i tjeranje vezano na dozvolu, a pod slovom g) ubrojen je medju te obrte i graditeljski obrt.

Tjeranje graditeljskoga obrta, kao i usposobljenje za taj obrt uredjeno je sa banskom naredbom od 22. prosinca 1886. br. 21620. ex 1885.

Prema ustanovi ovih propisah nebi se tjeranjem graditeljskoga obrta smio baviti onaj, koji nije udovoljio propisom ove naredbe, odnosno ustanovi § 8. gore spomenutog zakonskoga članka.

Nu kod nas događa se ne riedko, a na ladanju obično jest, da se izvajdanjem radnjah bave osobe, koje neudovoljju gore navedenim propisom. Takove osobe poduzimlju izvajdanje raznih gradnjah lih iz spekulativne namjere, te onda smatraju i rukovode koli to izvajdanje toli i cielu s tim skopčanu manipulaciju samo sa trgovačkoga gledišta.

Pri takovom postupku nepazi se toliko na valjanost radnje i gradiva, koliko na materijalnu dobit, što se i nemože očekivati od poduzetnika, koji su većim dielom trgovci ili kapitaliste. Za izvajdanje odnosnih pojedinih radnjah služe se oni sa obrtnicima koji su najjeftiniji, nepazeć pri tom na to, kakovu radnju će dotični obrtnik za pogodjenu svotu dobiti.

Kontrola kod izvajdanja većega diela, naročito javnih gradnjah nemože biti opet podpuna, jer jedna tehnička sila za cielo područje jednoga ili više političkih kotaroh nemože na sve gradnje u svojem području prigledati u pravo vrijeme.

Naravna je posljedica ovakovim činjenicam, da se kod preuzimanja gradnjah nailazi na zaprieke ne samo u pogledu kakvoće izvedenih radnjah nego i u pogledu uporabljene konstrukcije. Kod obračuna pako ima uvijek zapriekah, jer se kod ni-

jedne skoro gradnje neda naknadno konštavati sve ono, što je već za vrijeme izvajdanja odnosne radnje u pogledu obračuna konštavovati potrebno.

Osim ovih važnih činjenicah dolazi u obzir još i moralna strana takovoga načina izvajdanja. Dok se sjedne strane danas ulažu i po samoj zemlji znatna sredstva u valjano naobraženje zanatlijah nemože se kod okolnostih kakove su gore iztknute valjan obrtnik odviti niti podignuti na noge, jer on radeć solidno, upotrebljujuć dobro gradivo i udovoljujuć ostalim dužnostim krie-postna gradjanina nemože konkurirati sa onim, koji radi ma uz koju cienu samo da se protuće.

Razpravljajuć izvanredna glavna skupština društva inžinira i arhitekta ovaj predmet došla je ista do osvedočenja, da bi se ovim nepovoljnim okolnostim dalo na put stati samo time, kada se izvajdanje javnih gradjevinah nebi povjeravalo ljudem, koji za to osposobljenja neimaju, pa makar njihove ponude stavljene kod javnih ličbenih razpravah i najpovoljnije bile. Dogodili se pako, da poduzetnikom javne gradjevine postane osoba, koja prema ustanovam gore spomenute banske naredbe neima osposobljenja, to bi se ista imala pridržati na izpunjenje uvjeta § 8. rečenoga obrtnoga zakona.

Stoga upravni odbor društva inžinira i arhitekta u Zagrebu zagovara ovaj dio rezolucije na uvaženje vis. kr. zemaljske vlade, jer će se strogim provadjanjem obrtnoga zakona od strane nadležnih organah sigurno postignuti željena svrha tim prije, ako i oblasti kojim nadležni razpis i odobrenje jeftimbah za pojedine javne gradnje budu gledale na to, da se takove gradnje predadu na izvajdanje samo onim osobam, koje su za to u smislu gore rečenih propisah osposobljene.

Ad 3. S razlogah, koji su jur gore pod 2. navedeni i s daljih razlogah, da gradnje koje su od zamašnije vriednosti dodju u ruke skroz povjerenima osobama preporuča se više puta postupak uže konkurencije u mjesto razpisa jeftimbah.

Neleži kod izvajdanja jedne gradjevine bo probitak jedino u tom, da gradjevina bude što jeftinija tim, ako se preda poduzetniku koji najnižu ponudu stavlja. Pravi probitak mora se tražiti u tom, da osoba kojoj se gradjevina na izvajdanje preda, bude u svakom pogledu povjerljiva.

Gradjevna kontrola (sa strane gradioca) ako je najbolja, nije u stanju vršiti svoje zadaće kod gradnje, koja se izvajda „ma pod koju cienu“, onako kako joj je to moguće činiti kod poduzetnika, koji je povjerena osoba, i koji dostane gradnju uz cienu, za koju se valjan posao može i zahtjevati.

Na temelju ovih načelah rabi danas svaki privatnik način uže konkurencije, kada nješto gradi, a opaža se isti postupak i kod c. i kr. vojnih gradjevnih oblastih te i kod kr. ugarskih državnih željeznica, pak je vanredna glavna skupština mislila da ovaj postupak smije preporučiti i vis. kr. zemaljskoj vladi za izvajdanje javnih zemaljskih gradjevinah.

Riešavajuć podpisani upravni odbor mandat rečene izvanredne glavne skupštine, uslobodjuje opetovano preporučiti na uvaženje ove dvie točke uvodom spomenute rezolucije te se bilježi i t. d.

D. Predstavka glede položaja civilnih tehnikah, upravljena na vis. kr. zemaljsku vladu.

U izvanrednoj glavnoj skupštini društva inžinirah i arhitektah, držanoj dne 19. rujna 1891., stvorene su na predlog društvenoga člana civilnoga inžinira Jovana Tatića u pogledu podignuća ugleda i poboljšanja stanja civilnih tehnikah u zemlji sliedeće rezolucije:

„Da bi se zloupotrebama, koje se od strane nepozvanih u pogledu staležskog naziva „inžinir“ i „arhitekta“ na put stalo, a time položaj i ugled tehnikah u javnosti i druztvu sačuvaao, nalazi društvo inžinira i arhitekta u Zagrebu, da je nužno, da visoka zemaljska vlada donese naredbu, po kojoj bi staležki naziv ovaj smeli nositi samo oni tehničci, koji po absolviranim politehničkim naukama sebi i dovoljno prakse pribave; ovome bi se udovoljilo:

a) da se samo onim absolviranim tehnicima, koji su propisane izpite tu- ili nozemске koje politehničke škole položili, a poslje najmanje dviegodisnje stručne prakse — bilo u državnoj ili ovlaštenog civilnog inžinira službi — i strogi praktični izpiti izdržali, podari ime „inžinir“ odnosno „arhitekta“.

b) da se samo ovako, po točki a) kvalifikovanim inžinirima i arhitektima, po navršenoj 24. godini života, po nadopuni one dvie godine stručne prakse na 3 godine i položenju zakletvi, — podari ovlaštenje, za civil. inžinira, odnosno arhitekta;

e) da se samo onim tehnicima, koji su na tu- ili inozemskoj kojoj politehničkoj višoj šumarskoj školi ili rudarskoj (montanskoj) akademiji osposobljeni za mjerničku, kulturno-mjerničku ili rudarsko-mjerničku struku, a u točki b) za civilnog tehnička navedene uvjete izpunili, — podari ovlaštenje za civilnog mjernika (geometra) civ. kulturnog mjernika (geometra) odnosno rudarskog mjernika (geometra);

d) prema tomu u naredbi od 26. veljače 1877. god. br. 15660. ex 1876. obćenite ustanove, točke a) b) c) i d) navedeni uslovi za razne kategorije civilnih tehnikah sbrišu i po njima ovlaštenja više nedaju;

e) da se zloupotreba staleškog naziva „inžinir“ i „arhitekt“ zakonom (naredbom) zabrani i kazni.

Da bi se pak inštituciji civil. tehnikah čvrsta organizacija omogućila i prilika pružila, da ovlaštenim civilnim tehnicima bude osiguran materijalan obstanak, trebalo bi, da društvo inžinira i arhitekta poduzme shodne korake:

1. Da sudovi kod riešavanja parnica, u kojih treba tehničkoga mnjenja, smiju za podavanje tih mnjenjah upotrebiti lih ovlaštene civilne tehnike.

2. Da se pristojbenik za odmjerivanje honorara za civilne tehnike promjeni prema današnjim prilikam i nadopuni prema pristojbeniku, kojega je prihvatilo Austrijsko društvo inžinira i arhitekta u Beču.

Neka blagoizvoli visoka kr. zemaljska vlada odnosno predloge sadržane u rezoluciji, blagonaklono uvažiti i shodne naredbe izdati.

Ovom prilikom usudjuje se upravni odbor društva inžinirah i arhitektah primjetiti:

A. Glede toga, tko ima pravo voditi naslov inžinirah i arhitektah, vodjene su i u Austrijskom društvu inžinirah i arhitektah, kao i u zastupničkoj kući austrijskih zemaljah u tekućoj godini razprave i stvoreni zaključci i predlozi, koji su prilično istoga sadržaja, kao što istosmjerni predlozi izvanredne skupštine našega društva, pa zato drži upravni odbor, da netreba dokazah navesti, zašto je potrebno, da bude po visokoj kr. zemaljskoj vladi u području kraljevinah Hrvatske i Slavonije strogo zabranjena uporaba naslova „inžinira“ i „arhitekta“ onim, koji neimaju pravo služiti se tim graduelnim imenom.

B. Pošto u našoj zemlji postoji naredba vis. kr. zemaljske vlade odjel unutarnji od 26. veljače 1877. br. 15660. ex 1876. glede ovlaštenja civilnih tehnikah za izvršivanje mjerničtva, imala bi se ista pogledom na predloge izvanredne skupštine dielom preinačiti, a glavno preinačenje bilo bi:

Da se kategoriziranje „gradjevnih mjernikah“ i „zemljomjerah“ posve ukine, i da se od „mjernikah“ (geometrah) zahtieva veća naobraženost, naime da se izkažu, da su ili u politehničkoj i šumarskoj školi ili u rudarskoj akademiji položili izpit o mjerničtvu.

Ovi zaključci stvoreni su poglavito stoga.

1. Glede ukinuća kategoriziranja „gradjevnih mjernikah“, jer po novom obrtnom zakonu mogu graditeljske poslove obaviti samo izpitani graditelji i ovlašćeni arhitekti i inžiniri.

2. Glede ukinuća kategoriziranja „zemljomjerah“, što takove zaista i netreba, pošto su sada većim dielom manje diobe zemljištah u našoj zemlji provedene, i što su baš ti zemljomjeri ponajviše ugledu stališa inžinirah i mjernikah štetu nanieli, jer izim naše struke malo tko poznaje potankost kategoriziranja civilnih tehnikah; pa se tako često zemljomjer nazivlje inžinirah ili mjernikom, i što se nećini pravo, da se uvrste po oblasti takove osobe u red civilnih tehnikah, koji nisu nikakovu tehničku školu polazili, ter kojim nemože po pravičnosti niti pripadati naslov „civilni tehnik“.

Potanka obrazložba glede toga, kako je štetna inštitucija zemljomjerah, pružio je predlagatelj, civilni inžinir Tatić, priobćena u društvenih „Viestih“ br. 4. god. 1891.

3. Glede zahtieva veće naobrazbe za ovlaštenje kao „civilni mjernik“, što se mjerničtvo faktično naučiti može u polytehničkoj, šumarskoj školi i rudarskoj akademiji, i što se nepravedno čini da se oni, koji se izkazati mogu, da su od tih predmeta položili izpit na viših školah, usporede s onimi, koji su samo realku ili gimnaziju izučili i praksom si pribavili nieko praktično, ali ne teoretično znanje, a niti su položili naknadno izpit pred zakonom ustavljenim izpitnim povjerenstvom.

4. Glede ostalih promjenah primjećuje se, da su međutim kod visokih tehničkih školah uvedeni državni izpiti, pa bi se pogledom na to i buduća kvalifikacija za inžinire i arhitekthe odvisnim učiniti morala od položenja tih državnih izpita kod visokih školah.

C. Pošto je međutim po Austrijskom društvu inžinirah i arhitektah prihvaćen novi pristojbenik za odmjerivanje honorara za civilne tehnike, to se umoljava vis. kr. zemaljska vlada, da s visokom naredbom od 26. veljače 1877. br. 15660. ex 1876. ustanovljeni pristojbenik preinačiti odnosno nadopuniti blagoizvoli. U Zagrebu, mjeseca prosinca 1891.

E. Predstavka glede preustrojenja srednjih školah, upravljena na vis. kr. zemaljsku vladu.

Izvanredna glavna skupština društva inžinira i arhitekta u Zagrebu obdržavana dne 19. rujna 1891. dotaknula se je kod razprave pitanjah tičućih se položaja i ugleda tehnikah i pitanja ob ustroju srednjih učilištah te je u ovom potonjem pogledu prihvatila sljedeću rosoluciju:

Izvanredna glavna skupština uvidjajući, da sadanja srednja učilištana nisu udešena tako, da priprave mladež za sve grane visokih naukah, izjavljuje potrebnim za tu svrhu ustrojenja srednjih učilištah, iz kojih bi moguć bio prelaz bud na sveučilište bud na visoku tehničku školu.

Akoprem je današnja realka znatno napredovala kao srednje učilište, na kojem budući tehničci svoje prvo naobraženje za dalju znanstvena naobrazbu erpe, te u kojoj se prva načela znanosti u dosta strogoj mjeri predavaju; trebalo bi da budu tako reorganizovane, da budu izjednačene sa gimnazijami, jer realke u životu narodah svakim danom veću važnost dobivaju, jer se iste posvema usporediti mogu sa gimnazijami te zadobiti imaju isto znamenovanje kao i gimnazije t. j. oblik moderne srednje škole. U gimnaziji uzbuđuje se i ojačava duh učenika njegom klasičnih jezika ter se nastoji oko obće naobrazbe kao priprave za dalnju strožiju znanstvenu obrazovanost, dočim se na realki strogim proučavanjem prirodosloviah i matematičkih znanostih ter modernih jezika učenikom podaje ona obća znanstvena naobrazba koja je tehniku od neobhodne potrebe. Na realki polaže se veća važnost na svakovrstno risanje i opisno mjerstvo, nego li na t. zv. humanitarne materije, pak pošto se nastoji obuku u gimnazijah promjeniti, t. j. manje potrebne predmete u kraći okvir stegnuti, da se toli važnom risanju i prirodoslovnim naukam veća pozornost obraća, koju ovi predmeti u istinu i zaslužuju, mogla bi se jedna i druga škola tako preobraziti, da im razlike biti neće. Odsranjenjem nepotrebnog odmeta i dodatkom važnih realističnih predmetah u naukovnu osnovu dala bi se stvoriti zajednička i svim zahtjevom odgovarajuća srednja škola iz koje će učeniku prosto biti polaziti ili tehničku vis. školu ili pako sveučilište. Glavni razlog potrebe za tako uređena srednja učilišta jest taj da izbor zvanja mladića nebude od slučaja ovisan, da nebude preran, već pravodobno odabrano t. j. nakon intelektualno razvijenog individualiteta.

Dalji razlog za izjednačenje srednjih učilištah jest taj, što se mladići na jednoj i drugoj školi danas izobrazavaju jednostrano dočim duh vremena zahtjeva a i cilj moderne civilizacije teži za ravnopravnošću i izporedjenjem svijuh inteligentnih staležah, što se primjerice postizava u Franceskoj sa liceji, kojima se kao pripravnim učilištam u tom pogledu nemože poreći važnost i znamenovanje.

Preporučujuć uvodno naznačenu rezoluciju vis. vladi na uvaženenje bilježi se u poniznosti:

Društvo inžinira i arhitekta.

U Zagrebu, mjeseca siečnja 1892.

Z a p i s n i k

glavne skupštine društva inžinira i arhitekta u Zagrebu obdržavane dne 10. veljače 1892.

Prisutni:

Gg. M. Antolec, K. Bedeković, J. Berger, F. Ernst, M. Eienthal, J. Grahor ml., M. Gnjatović, V. Harmel, J. Holjac, L. Hönigsberg, F. Hribar, T. Kos, M. Kovačić, A. Kostial, A. Kraus, V. Lapaine, I. Maček, M. Maicen, N. Milekić, A. Müller, M. Pilar, V. Prister, V. Šafranek, A. Švarc, K. Tomac, F. Vonderka ukupno 26 članovah.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika izvanredne glavne skupštine dne 19. rujna 1891.

2. Izvješće upravnoga odbora o poslovanju društva tečajem godine 1891.

- a) poslovanje društva;
- b) blagajna;
- c) revizija računah.

3. Razprava o proračunu g. 1892.

4. Predlog glede promjene društvenih pravilah.

5. Predlog glede uporabe novčanih poklonah priteklih društvu tečajem god. 1891.

6. Eventualni predlozi članovah.

7. Izbor upravnoga odbora za razdobje 1892.—1893. i revizorah za društvene račune.

Predsjedna podpredsjednik g. M. Antolec. Nakon što su se sakupili prednavedeni članovi društva, pozdravi ih podpredsjednik g. M. Antolec u ime predsjednika, koji je bio bolešću zapriečen danas osobno doći, te otvori skupštinu dnevnim redom.

Ad 1. Tajnik I. g. V. Lapaine predlaže, da se zapisnik izvanredne glavne skupštine od 19. rujna 1891. ovjerovi prema tekstu sadržanom u „Viestih“ broj III. od god. 1891. Predlog bude primljen.

Ad 2. Tajnik I. čita izvješće upravnoga odbora o poslovanju društva u g. 1891. izdajući pojedine točke društvenoga rada kao što po resolucijah izvanredne glavne skupštine od 19. rujna 1891., tako i po pojedinih sjedničkih zaključih.

Izvješće ovo glasi kao što sliedi:

Slavna skupština!

Tečajem prošle godine kretalo se je djelovanje društva ponajviše oko sastanka društvenih članovah priredjenog povodom jubilarne gospodarsko šumarske izložbe u Zagrebu i oko izvanredne glavne skupštine održavane prigodom tog sastanka. Kako da se je vršila izvanredna glavna skupština i što je zaključeno na istoj, to je veleštovanoj gospodi poznato, jer su većim dielom učestvovala kod skupštine i jer je tečaj iste priobćen u društvenih „Viestih“, dakle mislimo da nije potrebno, da upravni odbor o tom dalje izvješćuje. Moramo ali svakako iztaknuti, da je ova izvanredna glavna skupština bila ne samo po društvo već i po sveukupni tehnički stališ u Hrvatskoj od znatne vrijednosti. Na skupštini se je sastalo stručnjaka sa svijuh krajevah naše domovine, društvo je zadobilo novih članovah, a razprave skupštine su pokazale, da je naše društvo dobro shvatilo pitanje o položaju i ugledu tehnika, te da u tom pogledu nije zaostalo za ostalimi daleko jačimi tehničkim društvima. Razprave i prihvaćene rezolucije rečene skupštine uputile su i širje občinstvo u našoj domovini o našem položaju, pak se možemo nadati, da će te razprave znatno uplivati i na boljak stanja hrvatskoga tehničkoga staleža.

Upravni odbor se scieni sretnim, da je našao onako jake podpore od strane gg. članovah kod priredjenja sastanka i nada se, da će onaj interes, koji nas je vodio na onako posjećen sastanak, kakova je bila ova izvanredna glavna skupština, voditi u našem radu i međusobnim podupiranjem i nadalje na korist i napredak tehničkoga staleža.

Od zaključakah spomenute izvanredne glavne skupštine predalo je predsjedništvo društva Nj. Preuzvišenosti gospodinu banu putem deputacije dvie predstavke. U jednoj sadržane su rezolucije primljene na spomenutoj skupštini glede položaja tehnikah činovnikah, u drugoj rezolucije glede položaja graditeljah u koliko se ovome pomoći ima sa ustrojenjem građevne obrtne škole (1. točka odnosne rezolucije). Nj. Preuzvišenost primila je deputaciju prijatno, te je obećala, da će obzir uzeti na predložene molbe.

Rezolucije tičuće se položaja civilnih tehnikah priobćene su Visokoj kr. zemaljskoj vladi pismenom molbom a isto tako druga i treća točka rezolucije o položaju graditeljah, kojimi se ide zatim, da se izvajdanje javnih građevinah povjerava samo za to usposobljenim osobam odnosno putem uže konkurencije. Nadalje predana je zemaljskoj vladi i predstava na onaj dio rezolucije o položaju tehnikah, koji ide za preustrojenjem srednjih školah.

Tekst svijuh predstavakah objelodaniti će se u budućem broju društvenih „Viestih“.

Kao što je slavnoj skupštini poznato, bilo je oko predradnjah i razpravah za stvorenje rezolucijah i podnešenje na visoko mjesto sijaset posla i bili su zabavljeni tim poslom ne samo članovi upravnoga odbora nego i druga gospoda članovi našeg društva. Nadajmo se da će trud uloženi tom prigodom uroditi dobrim plodom, to jest, da će preuzvišeni gospodin

ban a i vis. kr. zem. vlada pravedne molbe naših predstavakah uvažiti.

Od daljega rada našega društva u prošloj godini spomenuti nam je: Štedovno i predujmovno društvo u Virovitici povjerilo je našem društvu ocieniu elaboratah pribavljenih putem konkurencije za gradnju štedioničke kuće. Društvo odazvalo se je tomu pozivu radostno i obavilo ga prema najboljem znanju i uvjerenju odnosnih učestnikah, kojim je taj posao bio povjeren. O tom predmetu izvjestiti će se slav. skupštini još detailno, kad se bude govorilo o sjednicah upravnoga odbora.

Prigodom sastanka društvenih članovah u Zagrebu poduzet je izlet na Rieku i na druga mjesta hrvatskog i istarskog primorja, koj je u „Viestih“ obširno opisan i koj je mnogim članovom bio veoma poučan i prijatan.

Kod ostvaranja jub. gospodarske izložbe bilo je naše društvo takodjer živo zastupano u toliko, što su upravo članovi našeg društva gg. Lenuci, Antolec i Grahor ml., požrtvovnim radom mnogo doprinijeli k uspjehu vanjskog diela izložbe.

O poslovanju društva tečajem godine 1891. časti se upravni odbor potanje sliedeće izvjestiti:

I. Broj članovah.

Društvo naraslo je tečajem godine 1891. za 28 članova, umrla su dva člana, a brisano 6 članova, te broji sada 132 člana od kojih otpada na zagrebačke članove 50, a na vanjske 82 člana.

II. Materijalno stanje društva.

Društvena imovina predstavlja koncem god. 1891. vrijednost od 3032 for. 11 novč., tečajem poslovne god. 1891. narasla je napram stanju koncem god. 1890. za 40 for. 10 novč. Ukupna gotovina dne 31. prosinca 1891. iznaša 1533 for. 33 novč.

Potanje stanje društvene imovine i blagajničkog prometa obrazložiti će g. društveni blagajnik i gg. revizori u svojih izvješćih.

III. Rad društva.

Od redovite glavne skupštine 14. veljače 1891. držana je do danas gore spomenuta izvanredna glavna skupština dne 19. rujna 1891. i održavanom je 13 odborskih sjednicah i dvie konferencije odborskih članovah.

Izvanredna glavna skupština spomenuta je prije i opisana je u društvenih „Viestih“, rad odborskih sjednicah obstoji kao što sliedi.

Sjednica dne 19. veljače 1891.

Zaključeno bude, da se izreče zahvalnost civil. inžiniru Ivanu pl. Podhagskomu u Beču za zastupanje našeg društva kod sprovođa gradjevnog nadsavjetnika Fridrika baruna Schmidta.

Gosp. Grahor ml. spominje umrlog gradjevnog nadsavjetnika Teofila Hansena našto prisutni uzključu: Slava mu!

Na zaključke redovite glavne skupštine od 14. veljače 1891. određuje odbor, da se gg. K. Bedekoviću i J. Holjcu pismeno priobći, da su izabrani u odbor za izdavanje riečnika hrvatsko tehničkog nazivlja. Glede izdavanja hrvatskih gradjevnih oblikah zaključeno je taj predmet u budućoj odborskoj sjednici u razpravu uzeti.

Radi sudjelovanja društva na gospodarsko šum. izložbi imade se razaslati na društvene članove shodan poziv.

Uredništvo društvenih „Viestih“ povjerava se prvomu tajniku uz nagradu, koju je društvo uredniku i dosele davalo.

Za 1. broj „Viestih“ god. 1891. ustanovljuje se sliedeći sadržaj:

1. Nastavak članka u 4. broju od 1890. o bečkoj izložbi.
2. Prevod njemačkog članka iz „Centralblatta“ „Weitgespannte Strom und Thalbrücken“.
3. Pješačka vojarna kraljevića Rudolfa u Zagrebu.

O poslovanju društvenih tajnikah bude ustanovljeno da 1. tajniku pripada izim uredništva „Viestih“, primanje na društvo prispjelih pisama, koja dalje daje na riešenje, dočim društvena knjižnica, za koju se ima katalog napraviti, zatim prostorije i u obće uprava spada na 2. tajnika. Sva riešenja, koja se netiču uredništva idu putem predsjedništva.

Odbor zaključuje na predlog blagajnika g. Milekića, ako bude naziv društva u javnih glasilih netočan, kao što se kadkada događa, da će se dotično glasilo na to upozoriti.

Članom društva bude primljen I. Balentović civ. tehnik iz Siska.

Sjednica dne 27. ožujka 1891.

Obzirom na sjednicu 19. veljače primjećuje se, da razprava o izdavanju hrv. gradjevnih oblikah nije stavljena na

dnevni red, pošto gospoda, koja su taj predmet zagovarala, nisu ovdje, te nisu mogla na današnju sjednicu doći.

Glede programa za I. broj „Viestih“ bude povodom nekih zapriekah zaključeno, da se naumljeni članci „Weitgespannte Strom und Thalbrücken“ i „pješačka vojarna kraljevića Rudolfa“ iz I. broja izluče i mjesto toga uvrsti članak „Vodogradnje osnove na gosp. šum. izložbi u Beču 1890.“, a članak „Weitgespannte Strom und Thalbrücken“ ima se u njemačkom tekstu kao prilog kasnije donieti.

U II. broj „Viestih“ neka se uvrsti članak o pješačkoj vojarni u Zagrebu i članak o vodogradnjah na Krasu.

Zaključeno bude, da se vis. kr. zemaljska vlada za podporu za izdavanje „Viestih“ zamoli i da 1. tajnik sastavi dotičnu molbu.

Za članove društva budu primljeni gg. Milan Eisenthal, kr. kulturni inženir u Zagrebu, Ivan Schlacher, civ. tehnik u Zagrebu, Dragutin Svoboda i Adolf Seifert, kr. inženiri u Ogulinu, Josip Chrzanovski civ. mjernik u Ogulinu i Franjo Kreuzer civ. inženir u Osieku.

Sjednica dne 6. svibnja 1891.

Osnova molbe upravljene na vis. kr. zemaljsku vladu, kojom da se izhodi stalna podpora za izdavanje društvenih „Viestih“, kao što dobivaju druga literarna društva bude redigirana, a zatim se zaključi, da se ima molba predati putem deputacije od tri člana upravnoga odbora, naime predsjednika, podpredsjednika i 1. tajnika.

Na poziv saveza hrvatskih pjevačkih društavah, da društvo inženirah i arhitektah izašlje dva člana u odbor za priredjenje sastanka pjevačkih društavah prigodom jub. gosp. šumarske izložbe, budu izabrani gg. J. Holjac i Vj. Šafranek.

Virovitička štedionica moli društvo, da preuzme porotu za ocieniu osnovah za štedioničku kuću. Odbor zaključuje, da se toj molbi udovolji i da se ima zaključak štedionici odmah priobćiti.

Pošto je društvu premalo prijavnica stiglo za sudjelovanje na jub. gosp. šum. izložbi, to bude zaključeno, da se odustane od prvobitnoga zaključka, po kojem bi društvo pod svojim imenom kod izložbe sudjelovati imalo.

Za priredjenje sastanka inženirah u Zagrebu prigodom izložbe budu izabrani u pododbor gg. Antolec, Kondrat i Grahor ml.

Za članove društva budu primljeni: Leo Buchen, gradski graditelj u Varaždinu, Vinko Hlavinka, kulturni inženir u Zagrebu, Jovan Tatić, civ. inženir u Rumi i Vatroslav Weinberger, kr. inž. pristav u Zemunu.

Sjednica 26. lipnja 1891.

Podpredsjednik g. Antolec priobćuje, da je molba za podporu za izdavanje društvenih „Viestih“ u smislu zaključka od 6. svibnja predana po deputaciji Nj. Preuzvišenosti gosp. banu, koj je blagoizvolio obećati, da će se na molbu obzir uzeti kod sastavljanja zemaljskoga proračuna za godinu 1892.

Podpredsjednik priobćuje nadalje u ime pododbora za inženirski sastanak predloge za program, prema kojim bi se sastanak vršiti imao. Predlozi budu primljeni te program ustanovljen, koj hje u svoje vrijeme svim članovom društva priobćen.

U porotu za ocieniu osnovah virovitičke štedionice budu izabrani: gg. Antolec, Grahor ml., Hönigsberg, Melkus, Šafranek i Holjac.

Za članove društva budu primljeni: gg. Josip Žužek, c. kr. inženir u Krškom, Martin Sekulić, mjernik u Rakovcu, Egidi Cipicco, c. kr. inž. pristav u Dalmaciji.

Sjednica dne 9. srpnja 1891.

Politehničko društvo u Lavovu dostavilo je našem društvu predloge, što ih je sastavilo u pogledu položaja tehnikah u javnosti i društvu za naumljeni III. sastanak austrijskih inženirah i arhitektah u Beču. Odbor zaključuje, da se društvu u Lavovu zahvalnost za kolegialni čin izraziti imade.

Podpredsjednik g. Antolec izvješćuje, da je odbor za pro sudjenje operatah za sgradu virovitičke štedionice svoj posao dovršio, te da je pročelnik odbora uspjeh porote neposredno priobćio štedionici u Virovici, te istu tom prigodom zamolio, da dozvoli, da se operati, što ih je odbor za nagradjenje preporučio, izložiti mogu u društvenom lokaluu za društvene članove. Štedionica dozvolila je izloženje, te je ujedno priposlala društvu iznos od jedno sto forinti kao znak zahvalnosti za obavljenu porotu. Na predlog podpredsjednika zaključuje odbor, da se priredi izložba spomenutih operatah dne 11. i 12. srpnja i da se izreče zahvalnost virovitičkoj štedionici zato, što je dozvolila izloženje

operatah i priposlala društvu prinos od 100 for. za društvene svrhe, napokon da se ista zamoli, da dozvoli objelodanjenje nagradjenih osnovah u društvenom listu „Viestih“, te da bude naše društvo glede objelodanjenja imalo prioritet.

Sjednica dne 29. kolovoza 1891.

Trgovačko-obrtna komora u Zagrebu moli društvo, da bi joj pružilo svoje mnijenje u predmetu nacrtu naredbe, koju namjerava izdati kr. zemaljska vlada radi uvedenja jedinstvenih metričkih mjerah kod gradiva. Usljed toga izabere upravni odbor pododbor, i to: gg. Deutsch, Grahor ml., Hönigsberg, Šafranek i Vaidman time, da se nacrt spomenute naredbe imade predati pododboru na točno izpitivanje i da taj pododbor svoj posao sporazumno sa g. Antolcem, koji je referentom u tom predmetu kod kr. zemalj. vlade, obavi i zatim predlog upravnomu odboru podnese.

Za izvjestitelje kod izvanredne glavne skupštine dne 19. rujna 1891. budu izabrani:

a) za izvjestitelja u predmetu o položaju graditeljah gosp. Martin Pilar;

b) o položaju civ. tehnikah g. Ivan Tatić;

c) o položaju tehnikah činovnikah g. Žiga Egersdorfer;

d) o naobrazbi tehnikah g. Kosta Tomac.

Spomenuta gospoda imadu se po predsjedničtvu društva pozvati, da svoje predloge o dotičnih rezolucijah dostave upravnomu odboru bez obrazloženja.

Za članove društva budu primljeni gg. Antun Peksider, civilni inženir u Gjurgevevu, Antun Štarkovski, civ. inženir u Gjurgevevu, Adolfo Vogl, civ. inženir u Belovaru i Lav. Haasz, civ. inženir u Vrbanji.

Konferencija dne 2. rujna 1891.

Pošto nije prisutan dovoljan broj članovah za održavanje sjednice, bude mjesto sjednice održana konferencija.

Podpredsjednik g. Antolec prijavlja, da se je g. Kondrat na mjestu člana pododbora za sastanak društvenih članovah zahvalio, pošto je sa svojim privatnim poslovima opterećen. Usljed toga i iz razloga, što je broj članovah spomenutog odbora premalen, predlaže g. Antolec, da se pododbor nadopunu. Izabrani budu stoga još gg. Kraus, Pilar, Šafranek i Lapaine. Pododbor bude pozvan, da sve detaile za sastanak ustanovi i shodnim načinom proglasi. Zaključeno bude nadalje, da se imaju na trošak društva priskrbiti stanovi za one učestnike sastanka, koji će to željeti, te da će i troškove za kola kod izleta u zagrebačku okolicu i kod pregledavanja gradjevnih predmetah i zgradah društvo namiriti.

Sjednica dne 5. rujna 1891.

Odobravaju se zaključci stvoreni u konferenciji od 2. rujna. Ustanovljen bude detaljni program za sastanak društvenih članovah prigodom jub. gosp. šum. izložbe. Ovaj program priobćen je u svoje vrijeme svim članovom društva.

Predlog g. Ž. Egersdorfer za rezoluciju o položaju tehnikah činovnikah bude u načelu prihvaćen, a na detaljnu rezoluciju predan gg. Bedekoviću, Antolcu i Lapainu.

Članom društva bude primljen g. Hector pl. Eckhel, kr. profesor na obrtničkoj školi u Zagrebu.

Sjednica dne 14. rujna 1891.

Podpredsjednik g. Antolec prijavlja, da je g. Kuno Waidman, arhitekt i graditelj u Zagrebu, poklonio u društvene svrhe dvie sto forintah, prepustiv upravnomu odboru, da shodnu uporabu toga novca ustanovi. Odbor zaključuje, da se g. Waidmanu izreče pismena zahvala na daru i da se redovitoj glavnoj skupštini predloži, da se darovani iznos upotriebi za izdavanje hrvatskih gradjevnih oblika.

Predlog izvjestitelja g. Tomca za rezoluciju o naobrazbi tehnikah bude primljen, a predlog za rezoluciju o položaju tehnikah činovnikah prihvaća se po stilizaciji pododbora izabranog u sjednici od 5. rujna.

Za članove društva budu primljeni gg. Milan Kos, kr. inženir u Pakracu i Antun Pacak, inženir imovne občine brodske.

Sjednica dne 28. rujna 1891.

Ustanovljuje se sadržaj za III. broj društvenih „Viestih“ 1. članak o „gradnji mosta preko Drave kod Ormuža“, 2. Društvene viesti naročito o sastanku društvenih članovah prigodom izložbe, 3. kao prilog „Weitgespannte Strom und Thalbrücken“.

Podpredsjednik g. Antolec izvješćuje, da je dne 18. rujna održana konferencija odborskih članovah, u kojoj su redigirani

predlozi g. Tatića, Grahora ml. i Pilara za rezoluciju na izvanrednoj glavnoj skupštini, što se odobravanjem na znanje prima.

Po 1. tajniku predložen koncept zapisnika o izvanrednoj glavnoj skupštini bude redigiran i tajnik ovlašten, da ga uvrsti u III. broj „Viestih“.

Gosp. Bedeković izvješćuje o izletu društvenih članova na Rieku dne 21., 22. i 23. rujna.

Odbor zaključuje, da imade predsjedništvo društva pismeno izreći zahvalnost sljedećim uredom odnosno zavodom i osobam, koje su društvu na ruku bile prigodom sastanka i izleta društv. članova za doba od 18. do 23. rujna i to: Ravnateljstvu kr. ug. drž. željeznica u Budapešti, kr. odsj. savjetniku Hajnalu, kr. nadzorniku Eganu, kr. nadzorniku Huszaru, gradskom nadinžiniru Vauchniggu, kr. inž. pristavu Doljaku, civ. inž. Glavanu, poduzetničtvu Schwarzu i Gregersenu i rafineriji petroleja na Rieci; zatim prof. Eckhlu, inžiniru Radda-u, gradjevnom upravitelju mostogradnje na Savi, kr. inž. Kostjalu, ravnateljstvu paromlina, grads. inžiniru Lenuci-u (ustmeno po predsjedniku), trg. obrt. komori, kr. inžiniru Zenker-u i arhitektu Deutschu u Zagrebu.

Članom društva bude primljen g. Ivan Berger, civ. inžinir u Vrbanji.

Sjednica dne 12. studena 1891.

Profesor Milan Andonović iz Biograda poklonio je društvu po blagajniku Milekiću svoju knjigu „Niža geodezija“. Prima se taj dar, te se određuje, da se ima darovatelju zahvalnost pismeno izreći.

Nadalje primilo je društvo od vis. kr. zemaljske vlade četiri knjige tičuće se cestu i vodogradnjah n Hrvatskoj i Slavoniji, a po stud. jur. Mile Obuljena od centralnog odbora dalmatinskog za izložbu u Zagrebu sbirku kamenja i drva iz Dalmacije.

IV. broj „Viestih“ ima sadržati: 1. Predavanje g. K. Bedekovića na izvanrednoj glavnoj skupštini o razvitku gradjevinah u Hrvatskoj i Slavoniji za posljednjih 50 godina. 2. Uredjenje „Lonjskog polja“. 3. Društvene viesti, naročito obrazloženja o rezolucijah primljenih na izvanrednoj glavnoj skupštini.

Odbor zaključuje, da se imadu „Viesti“ počam od god. 1892. u 6 brojeva na godinu izdavati, te da se imade stoga radi većih troškovah predlog redovitoj glavnoj skupštini staviti.

Gosp. K. Bedeković želi, da se izdaje 100 posebnih otisaka svoga govora na izvanrednoj glavnoj skupštini o razvitku gradjevinah u Hrvatskoj i Slavoniji. Odbor pristaje na izdanje.

Po I. tajniku podnešene osnove za predstavke, kojimi se imadu rezolucije primljene na izvanrednoj glav. skupštini predložiti Nj. Preuzvišenosti gosp. banu, nebudu primljene, a sastavak drugih osnovah povjerava se gg. Bedekoviću i Antolecu.

Članom društva bude primljen g. Filip Erfort, civ. inžinir i poduzetnik u Zagrebu.

Sjednica 24. studena 1891.

Po gg. Bedekoviću i Antolecu podnešene osnove za predstavke na Nj. Preuzvišenost g. bana glede rezolucije o položaju graditeljah i o položaju tehnikah činovnikah budu primljene, te se zaključuje da se imadu predstavke putem deputacije predati. Za tu deputaciju izabrani su predsjednik g. Grahor st., podpredsjednik g. Antolec i g. Šafranek.

Sastavljanje osnove za sličnu predstavku o rezolucij: tičućoj se položaja civ. tehnikah povjerava se g. Bedekoviću, a glede naobrazbe g. Krausu.

Sjednica dne 30. prosinca 1891.

Podpredsjednik g. Antolec izvješćuje, da je podnesak glede rezolucijah o položaju tehnikah činovnikah i glede obrtne škole predan putem deputacije Nj. Preuzvišenosti g. banu, koj je blagoizvolio deputaciju prijatno primiti uz izraz dobrotivog sporazumka u predmetu pojedinih podnešenih molbah.

Gosp. Bedeković čita osnovu podneska na vis. kr. zem. vladu glede rezolucije o položaju civ. tehnikah. Osnova se prima.

Sjednica 23. siečnja 1892.

Prima se osnova podneska na vis. kr. zem. vladu sastavljena po g. Krausu glede rezolucije primljene na izvanrednoj glavnoj skupštini radi preustrojenja srednjih učilištah.

Ustanovi se dan i dnevni red za redovitu glavnu skupštinu.

IV. Savez s inimi društvima.

Tečajem god. 1891. bilo je naše društvo međusobnom imjenom društvenih časopisah, listovah odnosno viestih u savezu sa:

1. Društvom austr. inžinirah i arhitektah u Beču;
2. „ českih inžinirah i arhitektah u Pragu;
3. „ potitehničkim u Lavovu;
4. „ magjar. inžinirah i arhitektah u Budimpešti;
5. „ srbskih inžinirah u Biogradu;
6. „ hrv. slav. gospodarskim u Zagrebu;
7. „ slavons. gospodarskim u Osieku;
8. „ pčelarskim u Osieku;
9. „ arheološkim u Zagrebu;
10. „ šumarskim u Zagrebu;
11. „ pravničkim u Zagrebu;
12. Trgovačko-obrtničkom komorom u Zagrebu;
13. Hrvatskim liečničkim sborom u Zagrebu.
14. Hrv. pedagoškim sborom u Zagrebu

Osim toga dobivalo je naše društvo u zamjenu sljedeće časopise: „Bulletino di archeologia e Storia dalmata“, „Glas Crnogorca“ i Belovarsko-križevački tjednik“.

V. Nabave za društvo i primljeni pokloni.

Tečajem god. 1891. nabavljeni su strukovni listovi: „Bauindustrie Zeitung“, „Centralblatt für Bauverwaltung 1891.“, „sammt Inhaltsverzeichnis 1881—1890.“, „Der Civil-Ingenieur“, „Der Gesundheits-Ingenieur“ i „La semaine des constructeurs“.

Visoka kr. zem. vlada priposlala je društvu knjige sastavljene po kr. vladnomu gradjevnomu odsjeku: „Zemaljske cestogradjevine u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji od god. 1874.—1890.“, „Zemaljske vodogradjevine u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji od god. 1874.—1889.“, „Oborine u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji“ i „Opažanja vodostaja na riekah u Hrvatskoj i Slavoniji I. na Savi od god. 1817.—1889.“

Član društva kr. inžinir gosp. Marcel pl. Kussevich poklonio je društvu: „Annales de ponts et chussées“ za g. 1872. „Kostrukciju mosta preko Arre kod Busswyla u Švicarskoj“, „Zeichnungen über Strassen- und Wasserbau I. und II. Curs nach Vorträgen der Professoren Baumeister und Sternberg in Carlsruhe“, 16 listova; „Vorlegeblätter zur Baukonstruktionslehre von E. Gladbach“ i nekoliko sastavakah arhitektoničke škole u Zürichu, a profesor visoke škole u Biogradu g. Milan J. Andonović poklonio je društvu I. dio svoje geodezije.

G. stud. jur. Mile Obuljena poklonio je u ime dalmatinskoga centralnoga odbora za jub. gosp. šum. izložbu u Zagrebu god. 1891. društvu liepu zbirku kamenja i drva, koju je gosp. Franjo Radić iz Korčule na spomenutoj izložbi izložio bio.

Skupština prima izvješće na znanje.

Podpredsjednik spominje umrle članove društva: nadinžinira Ruperta Melkusa i arhitekta Hugu Engelsratha; Slava im!

Podpredsjednik predlaže da se izrazi u zapisniku zahvalnost virovitičkoj štedionici za društvu darovanu svotu od 100 for., a arhitektu Kuni Waidmanu za darovanu svotu od 200 for., i svima onima koji su društvu darovali knjige i ine stvari i primjećuje, da je zahvalu obznanio darovateljem već upravni odbor u ime društva. Predlog se prima.

Blagajnik g. N. Milekić čita sljedeće izvješće o blagajničkom prometu društva u g. 1891.:

Slavna skupštino!

Čast mi je slav. skupštini glede stanja blagajne, odnosno blagajničkog prometa, nadalje glede stanja imovine društva sljedeće izvjestiti.

I. Stanje blagajne.

Glasom izkaza (otiskan na str. 11.) o prometu blagajne u prošloj god. 1891. unišlo je ukupno 1549 for. 03 novč. a izdano je ukupno . . . . . 1479 „ 14 „
te je ostalo koncem god. 1891. . . . . 69 for. 89 novč.
koja je svota kao saldo za prenos u god. 1892. stavljena.

Nu pošto je u ovih svotah ukupnoga prihoda i razhoda proveden pod st. 8. prihoda i poklon, što ga je društvo dobilo u iznosu od 300 for., a pod 7. razhoda opet uložak društva u štedionici sa 142 for. 97 rovč. (i to 90 for. u gotovini i 52 for. 97 novč. na priteklih kamatih), to se faktični prihod i razhod društva u god. 1891. izpostavlja ovako:

a) ukupni prihod	1549 for. 03 novč.
manje poklona od	300 „ — „
dakle prihod ukupni	1249 for. 03 novč.
b) ukupni razhod	1479 for. 14 novč.
manje uložak od	142 „ 97 „
dakle ukupni razhod	1336 for. 17 novč.
po čem je dakle razhod veći od prihoda za 87 for. 14 novč.	

to bi se u poslovnom pregledu izpostavljao manjak sa 87 for. 14 novč.

Nu ovaj manjak od 87 for. 14 novč. u istinu neobstoji, jer je odobrenim proračunom za god. 1891. bilo pod st. 6. i 7. dozvoljeno potrošiti i to:

Unišlih kamatah do iznosa od 50 for., a iz same glavnice svotu od 199 for. 93 novč., dakle je ukupno dozvoljeno bilo potrošiti iznos od 249 for. 93 novč. Srvniv ovu svotu sa gore izkazanim potroškom 87 for. 14 novč., izpostavlja se, da od dozvoljenih 249 for. 93 novč. nije potrošen iznos od 162 for. 79 novč. koji iznos se mora smatrati kao prištednja.

Kako i na koje stavke preliminarog računa se ukupni prihod i razhod dieli, pokazuje potanko izkaz blagajničkog prometa, koji slavnoj skupštini na uvid predleži, te držim, da bi usljed toga suviše bilo upuštati se potanko na obrazlaganje i razjašnjenje pojedinih stavakah.

U pogledu pak doprinosa članova primjetiti mi je, da je članarina, unišla prosiečno onako, kao i svake godine, t. j. zaostatak na članini, koji se koncem jedne godine izpostavlja, unidje tečajem druge, a od članarine za tekuću godinu obično unidje toliko, da tekuća članarina i zaostatne tražbine reprezentiraju cjelokupnu jednogodišnju članarinu.

Ukupna dužnost uplate zagrebačkih kao i vanjskih članova za god. 1891. bila je 1195 for. 50 novč.

Na ovo pak faktično uplaćeno je ukupno 1052 for. 99 novč. manje 7 for. 99 novč. koji iznos otpada na povraćenu poštarinu i nadalje manje još 17 for. koji iznos otpada na sada uplaćenu zastarielu članarinu od jednog društvenog člana, daklem ukupno manje za 24 for. 99 novč.

Tako se pokazuje svota od 1028 for.

Po odbitku ove svote od gore navedene u iznosu od 1195 for. 50 nov. proizlazi kao cjelokupni zaostatak na članini iznos od 167 for. 50 novč. koji bi se imao prenieti kao dohodak u godini 1892. Pošto pak u tom zaostatku ima i neučerivih iznosa do svote od 128 for., to je upravni odbor u sjednici držanoj dne 23. siečnja 1892. zaključio, da se samo svota od 39 for. 50 novč. prenese kao učerivi ostatak na članini u dohodak za godinu 1892., a iznos od 128 for., da se stranom odpiše a stranom briše u smislu §. 3. društvenih pravilah.

Većih izdatakah imalo je društvo inžinirah i arhitektah na izdavanju „Viesti“ u cjelokupnom iznosu od 711 for. 72 novč. prema odobrenoj svoti od 600 for. prekoračeno daklem 111 for. 72 novč. što je pak time dovoljno opravdano, da su „Viesti“ ove godine u sva četiri broja, te i u obilatnijem obsegu izdavanane, a naime pak što se je iz inozemstva kao prilog Viestima nabavila brošira „Mehrtens Weitgespannte Strom- und Thalbrücken der Neuzeit“.

Na suprot tomu iznašaju pisarnički troškovi ukupno 131 for. 12 novč. prema odobrenoj svoti od 180 for. daklem za 48 for. 88 novč. manje.

Isto tako imalo je društvo manje izdatka i na izvanrednih troškovih, nego li je proračunom odobreno, naime odobreno je bilo 313 for. for. 40 novč., a izdato 184 for. 08 novč. dakle je izdato manje za 129 for. 32 novč.

Ovaj povoljan rezultat blagajne ima se pripisati naime toj okolnosti, što je društvo prošle godine imalo poklona i to: od arhitekta K. Waidmana iznos od 200 for. a od virovitičke štedione i predujmovne zadruge iznos od 100 for., nadalje pak i toj okolnosti, što je društvo pogledom na broj članova znatno ponarasllo.

Razlika na pojedinih stavkah prihoda i razhoda naprama proračunom preliniranih svotah razabire se potanko iz predloženog blagajničkog prometa.

II. Imovina društva.

Pošto i ob ovoj sl. skupštini predleži izkaz, iz kojega slavoista može potanko razabrati stanje imovine, to ću samo pogledom na njekeje glavnije stavke izvjestiti:

Dug društva iz godine 1890. preliniran u iznosu od 72 for. 60 novč. izplaćen je tečajem god. 1891. sasvim, i to iznosom od 90 for. 55 novč. daklem za 17 for. 95 novč. više, koja se je svota još naknadno izpostavila kao tražbina na društvo tako, da za iduću godinu društvo nikakvog duga više neima.

Glavnica uložena u I. hrvatskoj štedioni u Zagrebu iznaša koncem godine 1891. svotu od 1463 for. 44 novč. Pribrojimo li k' ovoj svoti saldo gotovine u blagajni od 31. prosinca 1891. u iznosu od 69 for. 89 novč., to proizlazi kao imovina u gotovom koncem god. 1891. ukupno 1533 for. 33 novč.

Srvnivavajući ovu svotu gotovine sa ukupnom gotovinom koncem godine 1891. iznosom od 1400 for. 04 novč. to proizlazi umnoženje gotovine prema lanjskoj godini u iznosu od 133 for. i 29 novč.

Tražbine nije imalo društvo prošle godine, dočim je društvo imalo dohodka na prodaji „Viesti“ iznosom od 18 for. 50 novč. i na prodaji društvenih djelah (pristojbenikah) u iznosu od 45 for.

Srvniv dakle prema izkazu pojedine naslove imovine društvene koncem g. 1891. sa onim koncem 1890., to vidimo, da koncem g. 1891. cjelokupna imovina iznaša 3032 for. 11 novč. prema lanjskoj godini od 2992 for. 01 novč., dakle koncem god. 1891. više za 40 for. 10 novč. nego je bila prošle godine.

Završujući ovo izvješće držim, da sam kao član društva inžinira i arhitekta svojoj dužnosti u koliko mi je to moguće bilo odgovorio, vršeći poslove društvenog blagajnika kroz minule posljednje dvie godine, te zahvaljujući se sl. skupštini na povjerenju, koje mi je dosada ukazalo, molim slavnu istu, da bi me za dođuću periodu od te dužnosti riešila, jer mi moje okolnosti nikako više ne dopuštaju, da ovo počastno zvanje još i nadalje obnašati mogu.

Nakon toga izjavljaju revizori da su točno izpitali sve račune, u redu pronašli i predlažu ih za absolutorij.

Skupština prima izvješće na znanje i podjeljuje absolutorium, te se zahvaljuje blagajniku sa: Živio Milekić!

Ad 3. Po odboru predložen proračun za g. 1892. prima skupština.

Ad 4. Podpredsjednik g. M. Antolec stavlja glede promjene društvenih pravilah sljedeći predlog: Slavna skupštino! Već glavna skupština od god. 1890. zaključila je promjenu pravilah te izradak te promjene povjerila članu g. Franji Seću.

Gospodin Seć službujući izvan Zagreba nije valjda dospio na povjereni mu izradak, pak bi potrebno bilo, da se taj izradak povjeri novomu upravnomu odboru.

Društvena pravila u koliko i sadržavaju u glavnom sve potrebe, ipak bi trebalo donekle popuniti te pri tom uzeti obzir i na ustanove drugih sličnih društvah.

I glede same članarine bilo bi eventualno shodno izravnati članarinu vanjskih i unutarnjih članova na 8 for. godišnjih ili učiniti ustanovu, da visinu članarine ustanovljuje glavna skupština.

Nadalje bi bilo u pogledu materialnoga podpomaganja društva eventualno zgodno, da se omogući u društvo pristup i podpirajućim članovom.

Upravni odbor trebalo bi povećati od pet na sedam članova.

Prema tomu i pošto se glasom dodatka društvenih pravilah k §. 8. mogu ova samo onda promieniti, ako to zaključí budi ustmeno ili pismeno $\frac{2}{3}$ svijuh članova, predlaže upravni odbor glavnoj skupštini, da ova izvoli zaključiti, da upravni odbor osnuje promjenu pravila te ju priobći članovom i donese pred buduću glavnu skupštinu.

Skupština prima taj predlog.

Ad 5. Glede uporabe novčanih poklona h društvu podnaša upravni odbor po predsjedniku g. Antolecu sljedeći predlog:

Slavna skupštino! Kako je slavna skupština mogla razabrati iz izvješća upravnoga odbora, poklonjeno je društvu tečajem minule poslovne godine 300 for. posvetom za društvene svrhe. Upravni odbor priveo je tu svotu predbježno u skupnu blagajnu zaključiv u odnosnih sjednicah, da će glavna skupština odrediti potanku svrhu te svote. Prema tomu i pošto znamo, da izdavanje građevnih oblikah sakupljenih po našimi članovi gg. M. Pilaru i J. Holjeu zapinje radi pomanjkanja sredstvah, misli upravni odbor da bi najbolje bilo, da sa ovom svotom položi temelj glavnici za izdavanje građevnih oblikah, pak predlaže slav. skupštini, da ista glede toga izvoli prihvatiti sljedeći zaključak:

„Redovita glavna skupština društva inžinira i arhitekta držana dne 10. veljače 1892. zaključuje, da se pokloni od 300 for. učinjeni društvu po graditelju Kuni Waidmanu sa 200 for. i po štedovnom i predujmovnom zavodu u Virovitici sa 100 for. upotrebe za izdavanje građevnih oblikah, te prema tome izluče iz skupne blagajne u ovu posebnu svrhu.“

Skupština prima nakon živahne razprave predlog upravnoga odbora.

Ad 6. Društveni član g. K. Tomac predlaže, da se dosadanjemu odboru izrazi na njegovu djelovanju priznanje i zahvalnost; skupština prima to i zahvaljuje se priznanjem na djelovanju upravnomu odboru.

Izkaz o imovini društva inženira i arhitekta u Zagrebu

Daje

konecm godine 1891.

Ima

Tek. broj	Imenito	Konecm god.		Tek. broj	Imenito	Konecm god.	
		1890.	1891.			1890.	1891.
		for. n.	for. n.			for. n.	for. n.
1	Za „Viesti“ broj II—IV. ex 1890. tisk i papir.....	72	60	1	A) Gotovina:		
2	Nagrada poslužitelju.....	10	10	2	U I. hrvatskoj štedionici u Zagrebu uloženo.....	1320	47
				3	Gotovina u blagajni.....	79	57
				2	Ostatak na članarini utjeriv.....	82	50
				4	B) Tražbina društva:		
				4	Na društvenim knjigami.....	—	—
				5	C) Društvena djela:		
				5	Pristojbenik 62×2; 40×2.....	124	80
					1890. 1891.		
				6	D) Društveni časopisi:		
				6	„Viesti“ od godine 1880—1890. (367.10 + 240) računajuć po 60%.....	607	10
				7	„Viesti“ iz godine 1891. 127 kom. à 1 for.....	—	127
					9 kom. Mertens Weigesp. Strom-u. Thalbrücken à 60 né.....	—	5
				8	E) Knjižnica:		
				8	Glasom inventara do koea godine 1890.....	736	50
				9	Za godinu 1891. Po odbitku 5% od 736.50.....	—	699
				10	U god. 1891. nabavljeno.....	—	74
				11	F) Mobilar:		
				11	Glasom inventara za god. 1890. Za god. 1891. Po odbitku 5% od 124 for. 47 novč.....	124	47
	Saldo kao imovina.....	2992	011	3032	11	3074	61
		3074	61	3042	11	3074	61

U Zagrebu, 31. prosinca 1891.

N. pl. Milekić, v. r.
blagajnik.

Izpitano i u redu pronadjeno.

U Zagrebu, 1. veljače 1892.

T. pl. Kos v. r., revizor.

I. Maček v. r., revizor.

Izkaz blagajničkog prometa društva inženira i arhitekta u Zagrebu za godinu 1891.

Daje

Ima

Tek. broj	Imenito	Prema		Tek. broj	Imenito	Prema	
		pro-računu	izdatkom			pro-računu	izdatkom
		for. n.	for. n.			for. n.	for. n.
1	Pisarnički troškovi i poslužitelj a) Pisarnički troškovi 59.12 b) Poslužitelj..... 72.—	180	—	1	Gotovina početkom god. 1891.....	79	57
2	Viesti a) tisk i papir i pisci 591.72 b) urednik..... 120.—	600	—	2	Članarina.....	1048	50
3	Časopisi i knjige: a) časopisi 66.90 b) knjige 7.80	90	—	3	Tražbina na knjigami.....	—	—
4	Dug društva iz godine 1890.... a) Albrecht, tiskari, za Vesti 2—4 ex 1890. 72.60 b) Nagrade za pisar. poslove na Vestim od g. 1890. 7.95 c) Nagrade slugi..... 10.—	72	60	4	Prodaja društvenih djela.....	10	45
5	Stanarina 12 + 12 for.....	144	—	5	Dohodak na „Viestima“.....	12	18
6	Izvanredni troškovi: a) Izvanredni skupština društva inženira i arhitekta u Zagrebu 107.02 b) Razni izdatci..... 17.06 c) Vienci: 1. pokojnomu nad-savjetniku Schmidt 20.— 2. pokojnomu nadžni-niru Altmanu..... 15.— 3. pokojnomu nadžni-niru Melkušu..... 25.—	313	40	6	Kamata od glavnice.....	50	—
7	Saldo i to: a) Uloženo u štedionici 90.— b) Uglavničena kamata 52.97 c) Gotovina u kasi 69.89	—	—	7	Iz glavnice.....	199	93
		1400	—			1400	—
		1549	03			1549	03

U Zagrebu, 31. prosinca 1891.

N. pl. Milekić, v. r., blagajnik.

Izpitano i u redu pronadjeno.

U Zagrebu, 1. veljače 1892.

I. Maček, v. r., revizor.

T. pl. Kos, v. r., revizor.

Prilog Proračun društva inženira i arhitekta u Zagrebu za godinu 1892. Razhod

Tek. broj	Imenito	Za godinu		Tek. broj	Imenito	Za godinu	
		1891.	1892.			1891.	1892.
		for. n.	for. n.			for. n.	for. n.
1	Gotovina konecm godine.....	79	57	2	Pisarnički troškovi i poslužitelj.....	180	—
2	Članarina: 1892. (50 × 12) za g. 1892. (50 × 12) + (82 × 6) = 1092.00	1048	50	3	„Viesti“ tisk, papir, pisci i urednik.....	600	—
3	a ostatak na članarini 39.50	—	—	4	Časopisi i knjige.....	90	—
4	Tražbina na knjigami.....	10	—	5	Dug društva.....	72	60
5	Prodaja društvenih djela.....	10	—	6	Stanarina.....	144	—
6	Dohodak na „Viestima“.....	12	—		Izvanredni troškovi.....	313	40
7	Kamata od glavnice.....	50	—			1400	—
	Iz glavnice.....	199	93			1400	—
		1400	—			1300	—

Odbor u predmetu izdanja nove naklade „riečnika njemačko-hrvatskoga tehničkoga nazivlja“ stavlja sljedeći predlog:

1. Neka se društvenomu članu g. Stevanu Buklu, kao glavnomu suradniku prvoga izdanja toga riečnika do znanja stavi zaključak glavne skupštine;

a) da je nakanilo društvo izdati novu nakladu toga riečnika, koji bi se imao po mogućnosti nadopuniti, naročito glede strojarke i elektrotehničke struke, i izdati takodjer hrvatsko-njemački slični riečnik.

b) da se njemu kao glavnomu suradniku prvoga izdanja riečnika dade prednost, odnosno ponudi uredništvo tih novo izdati se imajućih riečnikah i zato umoli, neka svoje uvjete pod kojima bi htio preuzeti uredništvo tih riečnikah upravnomu društvenomu odboru priobći.

2. U slučaju ako g. Bukl pristane na uredništvo, da se tada upravni odbor ovlasti stupiti u dogovor sa tiskarnama i knjižarama glede tiska i naklade riečnika, pa da tada o uspjehu dogovorah sa g. Buklom i tiskarnama izvesti glavnoj skupštini, koja će imati konačno odlučiti u tom predmetu.

3. U slučaju ako nebi g. Bukl pristao na uredništvo, da se tada po upravnom odboru razpiše natječaj za uredništvo nove naklade njemačko-hrvatskoga tehničkoga riečnika, kao i za nakladu hrvatsko-njemačkoga riečnika.

U natječaju imalo bi se među inim iztaknuti:

a) da ima natjecatelj pogledom na prvu nakladu toga riečnika unapred ustanoviti za koliko po prilici tiskanih tabakah misli sadržaj riečnika povećati;

b) da si društvo pridržaje pravo manuskript urednika izpraviti, dotično nadopuniti dati po posebnom odboru;

c) da ima natjecatelj ponudu staviti na honorar za svaki tiskani arak po formatu i slogu prve naklade riečnika;

d) da ima za uredništvo odabrani natjecatelj predložiti u roku od dva mjeseca pokusnu radnju odnosno manuskript za njemačko-hrvatski riečnik za rieči sa početnim slovi *a* i *b* pa da će se nakon toga po upravnom odboru društva natjecatelju do znanja staviti, da li ima nastaviti radnju.

Ako se dalnja radnja povjeri natjecatelju ima isti dovršeni manuskript predati u roku od 18 mjeseci od dana priobćenja, da mu je dalnja radnja povjerena.

Nebi li se povjerio dalnji izradak natjecatelju, to će se njemu za predani manuskript od riečih sa početnim slovi *a* i *b* dopitati honorar u razmjerju po svojoj ponudi za tiskani arak.

O uspjehu natječaja i eventualnoga dogovora tiskarama i knjižarama ima upravni odbor predlog podnijeti glavnoj skupštini koja će imati u tom pogledu odlučiti.

4. Glede odbora spomenutoga u točki 3. b) primjećuje se, da bi se u odbor izim strukovnjakah (tehnikah) izabrati imali i filologi.

Podpredsjednik predlaže da se taj predlog uputi na upravni odbor; prima se.

Član g. M. Pilar predlaže, da glavna skupština izvoli zaključiti, da budući odbor društva ima svimi silami nastojati, da se u shodnom obliku što prije objelodane hrvatski građevni oblici i da se u tu svrhu zamoli pripomoć od vis. kr. zemaljske vlade.

Skupština prima taj predlog.

Član g. J. Grahor ml. predlaže, da društvo drži mjesečne sjednice, na koje bi se svi zagrebački članovi pozvali, na što podpredsjednik izjavljuje, da je taj predlog u suglasju sa § 6. društvenih pravilah, te da se sastanku društvenih članovah, što više zgrade pruži, predlaže podpredsjednik, da upravni odbor u buduće obavijesti sve u Zagrebu obitavajuće članove društva, kada će se obdržavati odborska sjednica, na koju je svakome članu slobodno doći.

Ad 7. Gg. predsjednik Grahor st., podpredsjednik g. Antolec i blagajnik g. pl. Milekić očituju prije izbora upravnoga

odbora, da opetovani izbor nebi primiti mogli. Preduzme se izbor za koji je predano 25 glasovnicah, te su izabrani:

Za predsjednika kr. nadinž. K. g. Bedeković sa 24 glasa, za podpredsjednika civ. inž. g. M. Kovačić sa 17 glasova, za I. tajnika kr. inž. g. V. Lapaine sa 23 glasa, za II. tajnika kr. inž. pristav g. J. Holjac per acclamacionem nakon toga, što se je g. M. Pilar na izboru zahvalio, za blagajnika kr. inž. pristav g. F. Hribar sa 23 glasa.

U odbor birani su kao odbornici: kr. gradj. savjetnik g. J. Augustin (24 gl.), kr. inž. g. A. Kraus (24 gl.), kr. inž. g. M. Antolec (19 gl.), arhitekt g. J. Grahor ml. (22 gl.), kr. drž. inž. g. A. Kostial (23 gl.); a kao zamjenici: kr. kult. inž. g. M. pl. Eisenthal (22 gl.), arhitekt g. L. Hönigsberg (23 gl.), i graditelj g. V. Šafranek (14 gl.).

Nakon izbora zaključio skupštinu novo izabrani predsjednik sljedećim slovom:

Veleštovana gospodo! Na povjerenje, koje ste mi netom sa izborom predsjednika izkazali, zahvaljujem Vam se gospodo ovim toplu i srdačno.

Dužnost, koju ima svaki društveni predsjednik, vršiti ću savjestno, a uz to nastojati ću, da naše društvo zadobije onu važnost i utjecaj u našoj domovini, koju slična društva imaju u drugih zemaljah. Ali moje osobno nastojanje neće biti dovoljno, te se stoga oslanjam na slogu i zajednički rad svih članova.

Pozdravljam tako sve članove društva i molim gospodu, da me u mojem nastojanju podupiraju izvole.

Neka mi pako bude dozvoljeno, da ovom zgodom spomenem samo njeki rad i nastojanje predjašnjega predsjednika g. Janka Grahora star. i podpredsjednika g. Mate Antoleca; pod njihovom upravom narasao je broj društvenih članovah do onoga stepena, koji nikada prije nebijaše, oni su uzdržali slogu u društvu, bez koje nemože nikakovo društvo napredovati.

Kao novo izabrani predsjednik moram se istim naposeb zahvaliti, da su tako ojačano društvo novomu upravnomu odboru predali, a meni će biti ugodno, ako ću moći nakon moga predjedanja s' upravnim odborom predočiti skupštini isti rezultat, kao što oni kod njihovoga odstupa.

Živili gg. Janko Grahor star. i M. Antolec! neka izvole isti i nadalje društvo podupirati.

Nu veleštovana gospodo! u svakom društvu je tajnik duša, koji sve liepe misli za napredak svojim perom prikazati ima, koli izvanjskim članovom toli i javnosti.

Mi svi znademo da je predjašnji prvi tajnik g. Lapaine, kojeg smo i sada opet izabrali, sve svoje sile dragovoljno i požrtvovno uložio ne samo kao tajnik već i kao urednik naših „Viestih“ za napredak društvenoga cilja, njega kao i novo izabranoga II. tajnika g. Holjca ovim umoljavam, neka mi budu desnom rukom u mojem nastojanju za društveni napredak.

Novo izabranoga g. podpredsjednika, gg. odbornike upravnoga odbora i blagajnika pako umoljavam, da mi neuzkrate potrebnu pomoć.

Odbor za priredjenje izložbe prigodom V. tečajem godine 1892. u Parizu obdržavati se imajućega **internacionalnoga kongresa za nutarnju plovitbu** pozvao je predsjedništvo našega društva na sudjelovanje kod izložbe izloženjem predmetah, odnosećih se na nutarnju plovitbu kao modelah, nacrtah, spisah, tiskanih djelah te inih stvarih od povjestnoga interesa. Pobliza uputa može se saznati kod predsjedništva društva.

Š A D R Ź A J.

Posavačka seljačka kuća na izložbi u Zagrebu 1891.....	1
Pregrada u senjskoj bujici kod grada Senja	3
Društvene vijesti	3

Ovom broju prilježe dva nacerta: „Posavačka seljačka kuća na izložbi u Zagrebu god. 1891.“ i „Pregrada u senjskoj bujici kod grada Senja, ter imenik članovah društva inžinira i arhitekta u Zagrebu koncem veljače 1892.“

Članovi društva inženira i arhitekta u Zagrebu koncem veljače 1892.

- Antolec Matija**, kr. inženir, Zagreb.
Augustin Juraj, kr. gradj. savjetnik, vitez reda Franje Josipa i reda takovskoga, Zagreb.
Balentović Ivan, civ. mjernik, Sisak.
Bedeković Kamilo, kr. nadinženir, Zagreb.
Beer Vinko, vlastel. inženir, Valpovo.
Berger Ivan, civ. inženir, Vrbanje.
Bitzan Ferdo, kr. inženir, Krapina.
Buchen Leo, grad. graditelj, Varaždin.
Bukl Stevan, kr. inž. pristav, Požega.
Bukvić Antun, kr. inženir, Zagreb.
Chvala Josip, kr. inženir, Gospić.
Chrzanovski Franjo, civ. mjernik, Ogulin.
Cippico Egidio, c. kr. inž. pristav, Zadar.
Čabrian Josip, kr. nadinženir, Zagreb.
Čudić Milan, kr. inž. pristav, Požega.
Deutsch Julius, arhitekt, Zagreb.
Doljak Josip, kr. inž. pristav, Sušak.
Duka Achilles pl., kr. ug. gradj. nadzornik, Pečuh.
Dvoržak Josip, kr. inž. pristav, Djakovo.
Egersdorfer Žiga, kr. inženir, Varaždin.
Ehrlich Adolf, civ. inženir, Zagreb.
Eisenhuth Ljudevit, kr. inženir, Karlovac.
Eisenthal pl. Milan, kr. kult. inženir, Zagreb.
Ekhel pl. Hektor, kr. profesor obrt. škole, Zagreb.
Erben Franjo, kr. inženir, Petrinja.
Erfort Filip, civ. inž. i poduzetnik, Zagreb.
Ernst Franjo, vitez, kr. inženir, Zagreb.
Eschenbächer Kristian, vlast. inženir, Virovitica.
Fink Josip, kr. inženir, Brod.
Fišer Dragutin, kr. inž. pristav, Križevac.
Flögel Edmund, civ. tehnik, Petrinja.
Glavan Mato, civ. inženir, Sušak.
Gnjatović Mio, kr. inž. pristav, Zagreb.
Grahor Janko st., civ. inženir, Zagreb.
Grahor Janko ml., arhitekt, Zagreb.
Grdenić Dragutin, civ. inženir, Križevac.
Haasz Leopold, civ. inženir, Novogradiška.
Hafner Ivan, kr. prof. vel. realke, Zagreb.
Hanžeković Mato, kr. inž. pristav, Vinkovci.
Harmel Viktor, kr. gr. akcesista, Ruma.
Hlavinka Vinko, kult. inženir, St. Pazova.
Holjac Janko, kr. inž. pristav, Zagreb.
Holz Ivan, graditelj, Požega.
Hönigsberg Leo, arhitekt, Zagreb.
Horaček Vjekoslav, civ. inženir, Sušak.
Hribar Franjo, kr. inž. pristav, Zagreb.
Hrudka Josip, civ. inženir, Požega.
Jacomini Srećko, kr. nadinženir, Zagreb.
Jambrišak J. J., graditelj, Zagreb.
Janda Arnold, kr. inž. pristav, Zlatar.
Jelovšek Martin, kr. nadzornik srednjih škola, Zagreb.
Jiroušek Franjo, kr. inženir, Zagreb.
Jurinić Josip, kr. inž. pristav, Osiek.
Kapner Alfred, gradski inženir, Karlovac.
Kapus Dragutin, gradski inženir, Zemun.
Kempf Vojslav, kr. domobran. poručnik, Virovitica.
Kiepack Stjepan, civ. inženir, Krapina trg.
Kolar Nikola, kr. inž. pristav, Belovar.
Kondrat Ferdo, civ. inženir, Zagreb.
Kornitzer Hinko, kr. inž. pristav, Virovitica.
Kooss Milan, kr. inženir, Pakrac.
Kos pl. Tomo, kr. inženir, Zagreb.
Kostial Anton, kr. inženir, Zagreb.
Kostić Mihovil, civ. inženir, Ruma.
Kovačić Mihajlo, c. kr. nadinženir izvan službe, posjednik zlatnoga križa sa krunom za zasluge, civ. inženir, Zagreb.
Kralj Otokar, kr. inž. pristav, Koprivnica.
Krajnc Vladoje, c. i kr. ženijski podpukovnik i ženijski ravnatelj u Biogradu u Erdelju.
Kraus Armin, kr. inženir, Zagreb.
Kreutzer Franjo, civ. inž. kod društva za regul. Vuke, Osiek.
Kuba Josip, vlast. inženir, Dolj. Miholjac.
Kussevich pl. Marcel, kr. inženir, Zagreb.
Lapaine Valent, kr. inženir, Zagreb.
Lenuci Milan, grad. inženir, Zagreb.
Lerch August, vlast. inženir, Valpovo.
Luterotti Milan, kr. inž. pristav, Belovar.
Luterotti Vjekoslav, civ. inženir, Prigorje.
Lypolt Armin, kr. inženir, Varaždin.
Maček Ivan, kr. inženir, Zagreb.
Majcen Milan, grad. inženir, Zagreb.
Maletić Tomo, civ. inženir, Belovar.
Malinarić pl. Silbergrundski Milan, kr. nadinženir, Sisak.
Maršić Petar, kr. inženir u miru, Osiek.
Mathes Josip, civ. inženir, Osiek.
Mikšić Marko, kr. prof. vel. realke, Rakovac.
Milekić pl. Nikola, kr. inž. pristav, Zagreb.
Müller Arnold, kr. inž. pristav, Zagreb.
Patzak Antun, inženir brod. imov. obć., Vinkovci.
Payer Franjo, civ. inženir, Zagreb.
Perišić Andro, arhitekt, Spljet, Dalmacija.
Pexider Antun, civ. inženir, Gjurjevac.
Pilar Martin, arhitekt, Zagreb.
Pisacić pl. August, kr. inž. pristav, Zagreb.
Pogorelac Mirko, kr. nadinženir, Osiek.
Pongratz Gustav, vitez, civ. inženir, Zagreb.
Prister Vladoje, kr. gr. akcesista, Dugoselo.
Prister Oto, arhitekt, Beč.
Rusan Antun, kr. inž. pristav, Otočac.
Schell Vinko, civ. inženir, Vrbovac.
Schlacher Ivan, civ. tehnik, Štitar.
Schönholz Rudolf, vitez, kr. minist. nadinženir, Budimpešta.
Schönstein Max, civ. inženir, Zagreb.
Schneider Dragutin, kult. inženir i posjednik, Kostajnica.
Seć Franjo, kr. inženir, Ruma.

Seć Škender, grad. inženir, Zagreb.
Seifert Adolf, kr. inženir, Ogulin.
Sekulić Martin, profesor i aut. mjernik, Karlovac.
Siebenschein Josip, civ. inženir, Zagreb.
Smočinski Srećko, grad. inženir, Belovar.
Šnapp Konrad, grad. inženir, Varaždin.
Stanisavljević pl. Julio, kr. inženir, Belovar.
Starkovsky Antun, civ. inženir, Gjurjevac.
Streim Srećko, grad. inženir, Vukovar.
Svoboda Dragutin, kr. inženir, Ogulin.
Szaskiević Mihajlo, civ. inženir, Vrbanje.
Šafranek Vjekoslav, graditelj, Zagreb.
Šmid Slavoljub, kr. nadinženir, Zagreb.
Šuker Konrad, gradj. mjernik, Zagreb.
Švarc Albert, kr. inž. pristav, Zagreb.
Tatić Jovan, civ. inženir, Ruma.

Tomac Kosta, kr. inž. pristav, Sisak.
Tomšić Franjo, civ. inženir, posjednik zlatnoga križa sa krunom za zasluge, Zagreb.
Uhl Hinko, kr. inž. pristav, Delnice.
Vancaš Josip, arhitekt, Sarajevo.
Već Hinko, civ. inženir, Karlovac.
Vogl Adolf, civ. inženir, Belovar.
Waidman Kuno, arhitekt, Zagreb.
Wagner Dragutin, kr. nadinženir, Gospić.
Weinberger Vatroslav, kr. inž. pristav, Zemun.
Weiss Robert, civ. inženir, Frankfurt n. M.
Wieser Emil, kr. inž. pristav, Gospić.
Wiesner Robert, civ. inženir, Zagreb.
Wonderka Franjo, arhitekt, Zagreb.
Zorac Žiga, kr. nadinženir, Požega.
Zufall Franjo, kr. inž. pristav, Petrinja.